საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ოთხშაბათი, 17 სექტემბერი, 1919 წ.

ერთობა

ფასი 2 მანეთი

გაზეთი ღირს 1 თვით 50 მანეთი, ცალკე ნომერი ყველგან 2 მანეთი, განცხადების ფასი, [illegible] გვერდზე, ისე მეოთხეზე, პეტიტის სტრიქონი 3 მანეთი. სამგლოვიარო განცხადება ჩვეულებრივი ზომისა 60 მანეთი. ნისიად განცხადებები არ დაიბეჭდება.

რედაქც. და კანტორის ადრესი: რუსთაველის პრ. № 24.

ტელეფონი 16—62.

№ 210 ორგანო საქართველოს სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციებისა № 210

თავზარ დაცემული მეუღლე ვარვარა თავის პაწია ვაჟით, ცრემლებ შეუშრობელი მშობლები კოწია და მართა, გულმოკლული ძმები: ვარდენ, ნიკოლოზ, ნარიმანი და რაფიელ შარაშიძეები, დები ფროლენცია, მანია, პელაგი და მაგდანე, ბიძები: გიორგი, ლუკა და ესე, მაყრლები: ნინო, ანეტა და ქექელა, სიძეები და დისშვილები ამით ვაუწყებთ ნათესავ-მეგობრებს და ნაცნობ მოკეთეებს

იპოლიტე კონსტანტინეს ძე შარაშიძის

უდროოდ გარდაცვალებას, რომელიც მოხდა 14 სექტემბერს თფილისის რკინის გზის საავადმყოფოში. დასაფლავება ხუთშაბათს 18 სექტემბერს (ახ. სტ.) სადგურ ხაშურში. სამოქალაქო პანაშვიდი ყოველ დღე დილით და საღამოს.

ღრმად დამწუხრებულნი: მეუღლე გიორგი, შვილები: ტასიკო, ქატუშა და აგრაფინე, ძმები: ვალიკო, ნიკო და სიმონი აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ 18 ენკენისთვეს დილის 10 ს. წმ. ნინოს სასაფლაოზე დანიშნულია 40 დღის წირვა და პანაშვიდი ძვირფასი

ელენე ალექსანდრეს ასულის ნარიაშვილის

სულის მოსახსენებლათ.

მძიმე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა

ალექსი იოსებ[illegible]ს ძე სიხარულიძე

რასაც მწუხარებით აუწყებენ ნაცნობ-მეგობრებს გულდამწვარი მეუღლე დარედო ზესარიონის ასული, შვილები: ივანე, მიხაკო, შალვა, მარიამ, ქსენია და თამარა. დასაფლავება მოხდება გოგოლის უბნის (დაბა ჩოხატაური) ეკლესიის გალავანში 18 სექტემბერს ხუთშაბათს სამ საათზე.

კიდევ გიმნაზ. მოსამზადებელ კლასების გაუქმებაზე

გიმნაზიის მოსამზადებელ კლასების გაუქმება ჯერ კიდევ აღელვებს, იმ მშობ- [illegible]

სახალხო სკოლა უკეთ აღწევს ამ მიზანს, ვიდრე გიმნაზიის მოსამზადებელი კლასები, და, მაშასადამე, მათ ამ მხრივ არავითარი საბუთი არა აქვთ აღშფოთების და აღელვებისა. მაგრამ კიდევ [illegible]

[illegible] იმისთვის, რომ ერთი წლის შემდეგ ისევ უკან დაბრუნდეს და იმავ სასწავლებლის კარი არაკუნონ".

მთელი ეს ტირადა გაუგებრობაზეა დაფუძნებული. ვინ არ იცის, რომ თვით გიმნაზიაში მოსამზადებელი კლასები სრულიად მოწყვეტილი იყო გიმნაზიურ კლასებს. თუ ბ. ლევ. ყიფიანს იმის ეშინიან, რომ მოწაფეს ახალი „მასწავლებლები, ეყოლება და შეჩვეულ პირებს მოშორდებიან გიმნაზიის პირველ კლასში გადასვლით განა ისინი სულ ახალ პირობებში არ ხვდებიან და სულ ახალ მასწავლებლების ხელში არ იქნებიან? მაშ რომელ „ახალ პირობებზე" ლაპარაკობს ბ. ლევ. ყიფიანი? დიახ, ახალი გიმნაზიიდან საქალაქო სასწავ- [illegible]

ერობათა მე-2 ყრილობა

[illegible]

პრესა

[illegible]

რესპუბლიკის ერობათა მეორე ყრილობა

13 სექტემბრის სხდომა.

გრძელდება მოხსენებების მოსმენა სხვადასხვა ადგილებიდან.

შარიფოვი (ბორჩალოს მაზრა), ეს მაზრა განსაკუთრებულ პირობებშია, აქ მდგომარეობა ცუდია. ხალხი სიბნელითაა მოცული, არც ერთ მაზრაში არ არის ისეთი უკულტურობა და გაუნათ- [illegible]

დღეს

ლოიდ ჯორჯი პარიზში მიდიან, სადაც ის ითათბირებს ამერიკის წარმომადგენელთან რუსეთის საკითხზე და საზავო კონფერენციის გადადების შესახებ.

ინგლისელებს მიზან შეწონილად მიაჩნიათ საზავო კონფერენციის სრულიად დაშლა და 1920 წელს ისევ მოწვევა.

ჩეხებსა და პოლონელებს შორის შეტაკება მოხდა ტეშენის საკითხის გამო. უმაღლესი საბჭოს გადაწყვეტილებით უთანხმოება პლებისციტით უნდა გადაწყდეს.

საბჭოთა ჯარი ურალის ფრონტიდან ტაშკენტის რაზმს შეუერთდა. ორენბურგ ტაშკენტის გზა თავისუფალია.

სამხრეთის ფრონტზე სუმის მიმართულებით ბრძოლის შემდეგ საბჭოთა ჯარმა ვოროჟბა დასტოვა.

ბულნი არიან და ხმის ამოღებას ვერ ბედავენ მათ იმ ნიათ ყაჩაღების ეში ნიათ ადმინისტრაციის და სხვ. ბორჩალოში აუცილებლად საჭიროა კარგი ადმინისტრატორი. შეძლება თფილის- [illegible]

ბით ეროვნებათა შორის ამ ჟამად ძალიანი კარგი დამოკიდებულებაა.

ზახაროვი (აფხაზეთი). აფხაზეთი ის გზაა, რომლიდანაც ან რეაქციას შეუძლია შემოსვლა, ან ანარქიას. ის განაპირა კუთხეა, ცენტრიდან ძლიერ დაშორებული და ამიტომ იქ თავისებური პირობებია შექმნილი. აფხაზეთში ნიადაგი აქვს სულ სხვადასხვა მიმდინარეობებს, რეაქციონერს, ანარქიულს (ბოლშევიკურს) და სხვ. ამ უკანასკნელ ხანებში გაძლიერდა, როგორც ბოლშევიკების, ისე რეაქციონერების მხრით აგიტაცია ერობისათვის სამუშაო პირობები ცუდია.

ერობის გამგეობამ მუშაობა დაიწყო აპრილში. აფხაზეთი დაყოფილია 4 რაიონად: გუმისტინის, გუდაუთის, კოდორის და სამურზაყანოს. უნდა აღინიშნოს, რომ აფხაზეთის გლეხობა შედარებით მდიდარია და დემოკრატიული მუშაობისათვის ნიადაგი ნაკლებია. ჩვენ ვცდილობთ რითიმე დახმარება აღმოგვეჩინა მცხოვრებთათვის, რომ მათი ნდობა დაგვემსახურებინა, მაგრამ უსახსრობამ ძლიერ შეგვიშალა ხელი. მთავრობამ კი ძალიან ცოტა ყურადღება მოგვაქცია სულ გამოგზავნა 55 ათასი მანეთი.

აგრარული რეფორმა არ არის გატარებული, მის გატარებას აფხაზეთში [illegible]

მოწყობილი. ჯამაგირებს ცოტას ღებულობენ.

წვრილი ერთეულები მოვაწყვეთ მხოლოდ გუმისტინის მაზრაში.

ს. ზერუღავა აკეთებს მოხსენებას გუმისტინის მაზრიდან. გავხსენით სამი საავათმყოფო, 4 სფერშლო პუნქტი საექიმო დახმარება და მედიკამენტები უფასოა. მაზრაში ყაჩაღობა არის. ამ მხრით ბევრის გაკეთება ვერ მოხერხდა. მხოლოდ უკანასკნელ ხანებში დატუსაღებულ იქნენ ზოგიერთი მეთაურები. მაზრაში 8 პოსტი გვაქვს, მილიცია გაძლიერებულია. წვრილი ერთეულებისათვის რამოდენიმე სოფლები შევაერთეთ. შესაკეთებელ გზების გამორკვევა მოვასწარით. გაკეთება კი ვერა. თუთუნის ყიდვა აკრძალულია, მაგრამ ზოგიერთი პირები ახერხებენ სამინისტროდან ნებართვის მიღებას და შემდეგ იქ ხდება ნებართვაზე დიდი სპეკულიაცია.

სასურსათო საკითხი ჩვენმა ერობამ უნდა აიღოს სავსებით ხელში.

პ. დოლიძე (თიანეთის მაზრა) სულ 5 კვირა გავიდა, რაც ჩვენი ერობის გამგეობა მუშაობას შეუდგა. თავიდ ნვე უნდა ავღნიშნოთ, რომ ჩვენს მოქმედებას დიდათ აფერხებს. გზების უქონლობა. თიანეთიდან თფილისში მომავალმა კაცმა 4 უღელტეხილი უნდა გამოიაროს. ზამთარში თოვლით დაიფარება ეს უღელტეხილები და სულ ჩაიკეტება მაზრა. ამ გარემოებას ჯეროვანი ყურადღება უნდა მიექცეს.

მაზრაში ყოფილა 30 სკოლა. სწავლა არცერთში არ მიმდინარეობდა წესიერად. ჩვენ შევეცადეთ საქმის გამოკეთებას და ცოტა რამ გავაკეთეთ

ადმინისტრაციის საკითხი აქაც მწვავეთ იდგა. ყაჩაღები თარეშობდნენ, მაგრამ ამ უკანასკნელ ხანებში ყაჩაღობა მოისპო.

ტელეგრაფი არის მხოლოდ დ. თიანეთში. ტელეფონის გასაკეთებლათ პუნქტებში გაგზავნილია ტეხნიკა. პირველად ყურადღება მივაქციეთ თიანეთიდან თფილისში მომავალ გზას. ვსთხოვეთ მთავრობას მისი შეკეთება (სახელმწ. გზა), მაგრამ გვიპასუხეს, არ გვაქვს მიღებულიო. ეს გზა აუცილებლად უნდა მიიღოს მთავრობამ (74 ვერსია). მაზრაში მუშაობს ორი მიმღები კომისია. ჯერ ბევრი არაფერი გაუკეთებია კომისიებს.

მცირე ერთეულები ჯერ არ არის შემოღებული. განზრახულია 7 მცირე ერთეულის გამოკვრა. ფინანსების მხრივ მდგომარეობა უნუგეშოა. ერთდროული გადასახადი ჩვენ მოგვცემს მხოლოდ ნახ. მილიონ მანეთს.

6. რამიშვილი (თელავი). შესდგა სულ 3 სამაზრო ყრილობა ერობისა. პირველი ყრილობა შესდგა 15 ოქტომბერს 1918 წ. გამგეობის წევრებს განაწილებული აქვთ თავიანთ შორის დარგები. გამგეობამ უპირველესად ყოვლისა ყურადღება მიაქცია სანიტარული საქმეს მოგვარებას. იმ ხანათ მაზრაში მძვინვარებდა პორტახტიანი ტიფი და „ისპანკა". მაზრა დაიყო 6 საექიმო უბნათ. გახსნილ იქნა საავათმყოფოები. არსებობს ორი საფერშლო პუნქტი, საექიმო დახმარება და წამალი უფასოა. ექიმს ვაძლევთ 3000 მანეთს თვეში.

კულტურულის მხრით მაზრა ძლიერ ჩამორჩენილია. არსებობდა 32 სკოლა. სწავლება არ იყო ჯეროვანად დაყენებული. შენობები შეუკეთებელი იყო. ხალხმა შენობები შეაკეთა. განზრახულია 8 ახალი სკოლის გახსნა და მეორე მასწავლებლების მოწვევა.

მაზრა დაყოფილია 6 სააგრონომიო პუნქტათ. ოთხის გახსნა მოვასწარით. აგრონომები ვერ ვიშოვეთ, გვყავს ახლა მხოლოდ ერთი აგრონომი.

მიწის განაწილების საქმე სასურველად ვერ მიმდინარეობს. გლეხები ცოტა უნდობლათ უყურებენ. ეს მტრების აგიტაციის ნაყოფია.

ადმინისტრაციის ჩაბარებას გაურბოდით თავიდანვე, მაგრამ მერე მივიღეთ. ჯამაგირები ყველას მოუმატეთ ადმინისტრაცია რამდენიმეთ გავაჯანსაღეთ 4 კომისარი გვყავს, წინეთ ორი იყო. ეს მაზრა ყოველთვის ყაჩაღების ბუდე იყო.

სტატისტიკური განყოფილება დავაარსეთ სასურსათო საკითხს გამგეობა აგვარებდა. მოგვქონდა თფილისის სასურსათო ორგანიზაციებისაგან სხვადასხვა საქონელი და ხალხს ხელმისაწვდომ ფასებში ვაძლევდით წვრილი ერთეულები მოგვარებულია. ფინანსების მხრით კრიზისს განვიცდით. ფოსტა ტელეგრაფის საქმეს დიდ ყურადღებას ვაქცევთ. დიდ პუნქტებში მალე გვექნება ტელეგრაფი და ტელეფონიც. სასამართლოს საქმე არ არის მოწყობილი.

ლობჯანიძე (რაჭა) გამგეობა მუშაობას შეუდგა თებერვალში. ჩვენს მუშაობას ძლიერ აფერხებს გზების და ფოსტა ტელეგრაფის მოუწყობლობა. ჩვენი ფინანსები სასურსათო ოპერაციებზე იყო აგებული. თფილისიდან მოგვქონდა სურსათი და იქ ვანაწილებდით.

საექიმო დახმარება გვარიანად მოვაწყვეთ. ექიმი უფასოა. ჯამაგირს ვაძლევთ 2,500 მან. საავათმყოფო გვაქვს ორი. საავათმყოფოში დაწოლისათვის ვახდევინებთ ავათმყოფებს დღეში 15 მ. ღარიბებს უფრო ნაკლებს. გვაქვს 2 აფთიაქი. გვყავს 6 ექიმი.

სკოლების ჩაბარებისთანავე მასწავლებლებს 180 მ. მოუმატეთ თვეში. მასწავლებლების ნაკლებობაა. საერთოდ ჩვენ ინტელიგენტურ ძალების დიდ ნაკლებობას განვიცდით. სასურსათო კრიზისი დიდია. რაჭა ყოველთვის დამშეული იყო ჩვენ სიმინდს ვღებულობდით სამხედრო ოსეთის გზით. წელს იქიდან არაფერი შემოდის—ამ ჟამათ ამაშაში გვყავს აგენტი და იქ ვყიდულობთ სიმინდს.

გზების შეკეთებას შეუდეგით, საზოგადოება აღფრთოვანებით ეგებება. ადმინისტრაციის მდგომარეობა ისეთია, როგორც დანარჩენ მაზრებში საერთოდ.

წვრილი ერთეულები ჯერ არა გვაქვს შემოღებული. გვყავს ერთი ბეითალი. ტყეების საკითხი აქაც გამწვავებულია. საჭიროა ეს საკითხი საკანონმდებლო გზით მოგვარდეს.

გვაქვს ოთხი სამოსამართლო უბანი. ერთის მეტი მოსამართლე ვერ ვიშოვეთ.

(შემდეგი იქნება)

უკანასკნელი ცნობები

ბზიბის ხიდის აფეთქების განზრახვა.

სახალხო გვარდიის მთავარმა შტაბმა გაგრიდან გენ. ჯიჯიხიასაგან 15 სექტემბრის თარიღით შემდეგი დეპეშა მიიღო: „11 სექტემბერს საათის 22 ზე სოფ. აცში მოკლულ იქნა პეტრე ემუხვარი, რომელიც სოჩიდან მოვიდა მოტორიანი ნავით რუს აფიცერ სოტნიკ კრავჩენკოსთან და აბხაზ ბაბლიასთან ერთად. ნავით მათ მოიტანეს იარაღი, ყუმბარები და განზრახული ჰქონდათ მდ. ბზიბის ხიდის აფეთქება. სოტნიკი კრავჩენკო დაპატიმრებული იქნა და გადაეცა საგანგებო სასამართლოს. ბაბლია გაიქცა, რომლის დასაჭერათ მიღებულია ზომები.

თავდასხმა მატარებელზე.

15—16 სექტემბერს, ღამის 1 საათზე და 30 წ., ბათომის რკინის გზის ლიანდაგის მე 38 ვერსზე, ნატანებს და ქობულეთს შუა ჩვენი საზღვრიდან 1 ვერსის მოშორებით ბოროტ-გამზრახველებმა რკინის გზა აჰყარეს და გადააგდეს სწრაფი მატარებელი, ბათომიდან მომავალი. ადამიანთა მსხვერპლი არ ყოფილა. ყაჩაღებმა გაძარცვეს მგზავრები. საჭირო ზომების მისაღებათ დაუყონებლივ მოვიდა სამტრედიის მილიციის უფროსი. თფილისიდან დილის 3 საათზე გაეგზავნა ოზურგეთის მილიციას ბრძანება მიიღოს სასწრაფო ზომები ყაჩაღთა აღმოსაჩენად. მიღებულია ზომები გზის საჩქაროდ შესაკეთებლად. დროებით, სანამ გზა გაიწმინდებოდეს, დაწესდა მატარებლიდან გადასხდომა. დაწვრილებითი ცნობები ჯერ არ მოსულა. გაიცა განკარგულება, რათა დღეიდან სწრაფ მატარებელს საქართველოს ტერიტორიაზე განსაკუთრებული მცველები დაჰყვებოდეს. მთავრობას აზრად აქვს რკინის გზის დასაცველად სავალდებულო დადგენილების გამოცემა. განზრახულია აგრეთვე აზერბეიჯანის მთავრობასთან შეთანხმებით დროებით საქართველოს ტერიტორიაზე სწრაფი მატარებლის მოძრაობა ნაცვლად ღამისა, სწარმოებდეს დღისით.

დეპეშები

(საქართველოს დეპეშათა სააგენტო)

16 სექტემბერი.

უცხოეთის ცნობები.

მოსკოვი, ენკ. 16. მოსკოვი №-ის ლაშქრის შტაბი, ენკ. 14. დვინის რაიონი: ჩვენმა ჯარმა კოპლაუს დასავლეთით 8 ვერსზე სოფლები დაიჭირა. კრესლავკას რაიონში ჩვენი ჯარი იძულებული შეიქნა დასავლეთ დვინის მარჯვენა ნაპირისკენ დაეხია. ბრძოლის შემდეგ ჩვენმა ჯარმა დისნის სამხრეთ-დასავლეთით რამდენიმე სოფელი დასტოვა. სვენციანის მიმართულება: ზიაბკის აღმოსავლეთით ჩვენმა ჯარმა დნევნიკი დაიჭირა. დაბა პიშნოს დასავლეთით ჩვენ რამდენიმე სოფელი დავიჭირეთ. მოსკოვი, ენკ. 15. თურქესტანის საველე შტაბის კომისარისაგან შემდეგი ცნობა მოვიდა: წითელი ჯარი ტაშკენტის რაზმს შეუერთდა. ორენბურგ-ტაშკენტის გზა თავისუფალია. კურსკი, ენკ. 10. სუვორინის გაზეთი „ვეჩერნიე ვრემია" № 3281 სწერს: დონეცის მიდამოებში არც ერთ მაღაროში მუშაობა არ სწარმოებს. მაღაროების პატრონები, სადაც მუშაობა სწარმოებს, სისტემატიურათ უკლებენ მუშებს ხელფასს. შრომის ფასის შემცირების გამო ხშირათ ხდება მღელვარება. სურსათის საქმე ამ რაინში ძლიერ ცუდ პირობებშია. დამშეული მუშები პურის საშოვნელათ გარბიან. ტიფისა და ხოლერის ეპიდემიამ ფართო ხასიათი მიიღო. №-ის ლაშქრის შტაბი. ენკ. 12. შორეულ აღმოსავლეთში ძლიერ ვითარდება რევოლიუციონური მოძრაობა თავდაპირველათ მოძრაობას მხოლოდ გლეხთა მოუწყობელ აფეთქების ხასიათი ჰქონდა. ასეთ აჯანყებებს იაპონელები მთელი სისასტიკით სისხლში ახრჩობდენ. ახლა გლეხები ტაიგისკენ მიდიან. მათი პარტიზანული რაზმები საშიშ ძალას წარმოადგენენ რკინის გზის ხაზზე. პარტიზანელები ხშირათ თავს ესხმიან უცხო სახელმწიფო ჯარს და აგრეთვე იაპონიის დივიზიასაც. ბევრი რკინის გზის ხიდი დანგრეულია. ბევრი მატარებელი ფერდობებზეა გადავარდნილი. ამას ყველას ხელმძღვანელობას უწევს ამურის ოლქის შტაბი. ამავე შტაბთან გამოდის გაზეთი „მუშა და გლეხი". ყაზანის თეთრ გვარდიის დრაგუნის პოლკის მოხსენებიდან, რომელიც ჩვენ ხელში ჩაგვივარდა, სჩანს, რომ აფიცრებშიაც სულიერი განწყობილება დაცემულია.

ულობინი. ენკ. 13. სოფელ ქერებკოვის რაიონში სანგრებიდან გამოვიდა პოლონელების აფიცრების ჯგუფი თეთრი ბაირაღებით, მოვიდნენ ჩვენი ჯართან და წითელ ჯარს შესთავაზეს თეთრი პური, ბრინჯის ქაში და სხვა საჭმელები. სამაგიეროთ წითელ არმიელებმა ლიტერატურა გადასცეს, პოლონელმა ჯარისკაცებმა ლიტერატურა დაიტა-

---

გერმანიის რევოლუცია

დემოკრატიული რესპუბლიკა, თუ საბჭოთა დიქტატურა.

IV

[illegible]

რადიკალურათ მოუშვას, ახლავე სოციალისტურ კანონების ცხოვრებაში გატარება, ზოგიერთ მსხვილ კაპიტალისტურ წარმოებათა საზოგადოების ხელში გადასვლა. როცა ხალხი დაინახავს სოციალისტურ მთავრობის პოზიტიურ მუშაობას, მის შეუდრეკელ სურვილს ხალხს მისი გაჭირვებული მდგომარეობა შეუმსუბუქოს, მაშინ მოვა დრო სახალხო არჩევნებისათვის მაშინ მივიღებთ ჩვენ სოციალისტურ უმრავლესობას.

ასე ლაპარაკობდენ დამოუკიდებლები.

თითქოს მოკლე ხანში და ისეთ აუტანელ პირობებში, რომელშიაც გერმანია ჩავარდა, შესაძლებელი ყოფილიყოს— მთავრობას იმდენი რამ პოზიტიური, საგრძნობი განეხორციელებინოს, რომ ამ მუშაობას არა სოციალისტშიაც სოციალისტური რწმენა გაეღვიძებინა!..

კაუცკი თავიდანვე ბევრ საკითხში არ იზიარებდა თავის პარტიის აზრებს. მისმა ღრმა მარქსისტულმა ანალიზმა შექმნა განსაკუთრებული პოლიტიკური აზროვნობა, რომელიც ამ რევოლიუციის მსვლელობის განმავლობაში ვერც ერთ პარტიის ფარგლებში ვერ თავსდებოდა.

დამფუძნებელ კრების მოწვევის საკითხში მისი შეხედულება მეუმრავლესეების შეხედულებას უთანხმდება.

აი რას სწერს იგი 22 ნოემბერს: „დამფუძნებელი ეროვნული კრება უნდათ მოიწვიონ მაშინ, როდესაც სოციალისტური ზომები გაყვანილ იქნებიან ცხოვრებაში. მაგრამ როგორ შეიძლება ამ ზომების განხორციელება დღემდე არსებულ სახელმწიფო მექანიზმის საშუალებით? და როგორ უნდათ მერე ეს უკანასკნელი ერთიანად და საფუძვლიანად მთელი სახელმწიფოსათვის გარდაქმნან, თუ არა დამფუძნებელ კრების საშვალებით? როგორ შეგვიძლია ჩვენ უპირველესი მოთხოვნილება, ქვა-ნახშირის ნაციონალიზაცია განვახორციელოთ, როდესაც ჯერ გამორკვეული არ არის, რა გვარი დამოკიდებულება, ურთიერთობა დარჩება პრუსიისა და მთელ სახელმწიფოს შორის? ნამდვილ მიზანშეწონილ ზომების გატარებისათვის აუცილებელია ჯერ სახელმწიფო აპარატის ძირიანათ შეცვლა... გერმანიის ერთიან ნამდვილ დემოკრატიულ რესპუბლიკათ გადაქცევა. ამის შესრულება კი მხოლოდ დამფუძნებელ კრებას შეუძლია".

ამ ერთად ერთი საღ შეხედულებას უნდა გამოვეტყდეთ, მხოლოდ შეიდემანელები იზიარებდნენ, მათთან ერთად დამოუკიდებლებიდან მცირე, უმნიშვნელო რიცხვი იმყოფებოდა.

16 დეკემბერს შესდგა საბჭოების პირველი ყრილობა, რომელზედაც უმთავრეს საკითხად წამოყენებული იყო „დამფუძნებელი კრება, თუ საბჭოთა სისტემა". ყრილობის დიდ უმრავლესობას შეადგენდა მეუმრავლესე სოციალისტები, მათი მხრით მომხსენებლათ გამოვიდა **მაქს კოჰენი**, საბჭოების ცენტრის ეხლანდელი თავმჯდომარე. ის პრინციპიალურათ ასაბუთებს დემოკრატიის უპირატესობას და მწვავე სიტყვებით აკრიტიკებს ბოლშევიკების სისტემას.

როგორც არ უნდა ფიქრობდნენ მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოებზე, ყოველ შემთხვევაში საბჭოები ერთი ნაწილის და არა მთელი ხალხის სურვილის გამომხატველი არიან. საერთო პრინციპებს რომ თავი დავანებოთ, გამოსავალი დღევანდელი პირობებიდან, რომელშიაც გერმანია და გერმანიის ხალხი იმყოფება, შეუძლია მთელი ხალხის მიერ შექმნილ ორგანომ გამონახოს. თუ ჩვენ ერთი ნაწილის დიქტატურა გამოვაცხადეთ, მაშინ სოციალისტურ რესპუბლიკის მაგივრათ, ჩვენ დაგვრჩება ხელში სამოქალაქო ომში და პოლიტიკურათ დაფლეთილი, დანაწილებული, ეკონომიურად განადგურებული და გამარჯვებულ ანტანტის კაპიტალისტების ამარა დარჩენილი გერმანია. დღევანდელ პირობებში, ჩვენ საბუთი გვაქვს ვიფიქროთ, რომ დამფუძნებელ კრებაში სოციალისტურ უმრავლესობას მივიღებთ. ამიტომ ჩვენთვის სასიცოცხლო პირობას შეადგენს, რაც შეიძლება ჩქარა მოვიწვიოთ დამფუძნებელი კრება. ასეთია კოჰენის რეფერატის საერთო აზრი.

მის წინააღმდეგ ილაშქრებს კონგრესის უმცირესობის წარმომადგენელი, მემარცხენე დამოუკიდებელი **ერნსტ დოიმიგი**.

დოიმიგი უმთავრეს ყურადღებას აქცევს საბჭოების სისტემას. მისი აზრით სრულ საარჩევნო სისტემაზე, (რომელიც ჯერ გამორკვეული არ არის), დამყარებული საბჭოთა პარლამენტი გამომხატველი იქნება ერის დიდი უმრავლესობის სურვილისა მას შეუძლია გადაარჩინოს გერმანია ეკონომიურ და პოლიტიკურ დაშლას. პროლეტარიატი ერთად ერთი კლასია, რომელიც ერთგულ დარაჯად უდგას სახელმწიფოს მთლიანობას და რომელიც ეკონომიურ შემოქმედებით მუშაობას აწარმოებს, ამიტომ წმინდა პროლეტარული წარმომადგენლობის შედგენა, აი რაში მდგომარეობს ჩვენი მოვალეობა.

სხვათა შორის დოიმიგიც მომხრეა დამფუძნებელ კრების მოწვევის, მაგრამ, მისი აზრით, ეს უნდა მოხდეს ყოველ შემთხვევაში არა ახლო მომავალში. საზოგადოთ, პარლამენტს ალმაცერად უყურებს. მას სწამს, რომ მომავალში ლოზუნგი „მთელი ძალა-უფლება მუშათა საბჭოებს" გაიმარჯვებს. ამაში მდგომარეობს მემარცხენეთა პოზიცია.

სპარტაკელები არ იყვნენ კონგრესზე. უმრავლესობამ ლიბკნეხტი და როზა ლიუქსენბურგი არ დაუშვა კრებაზე,

სწორეთ იმ დღეებში გამოვიდა სპარტაკელების პროგრამატიული ფურცელი. „რა უნდა სპარტაკელთა ჯგუფს" ასეთი სათაური ჰქონდა მას.

თითეული მარქსისტი სიამოვნებით წაიკითხავს ამ ლამაზათ, ქვიანურათ დაწერილ პროგრამას. ამბობენ როზა ლიუქსემბურგის შედგენილიაო.

მე ვერ ვხედავ საერთო პრინციპიალურ ნაწილში რაიმე სადავოს. კაპიტალისტურ, კლასიურ საზოგადოებამ წარმოშვა უსაშინელესი ომი, რომელიც მხოლოდ კაპიტალისტებს და იმპერიალისტებს ემსახურება. ომმა გაფლანგა აუარებელი მატერიალური სიმდიდრე, ომმა წაგვართვა რამოდენიმე მილიონი ახალგაზრდა სიცოცხლე, ომმა შექმნა შიმშილობა, უმუშევრობა, სილატაკე, ეპიდემია, ფინანსიური კრიზისი... ომის შედეგები ხალხის განადგურებით გვემუქრება...

ერთად ერთი გამოსავალი ასეთ მდგომარეობიდან არის საზოგადოების სოციალური გარდაქმნა.

„ეს გარდაქმნა შეუძლებელია მოხდეს—კომისიის, მთავრობის ან პარლამენტის დეკრეტების ძალით. მისი განხორციელება შეუძლია მხოლოდ ხალხის მასსას". „მარტო დეკრეტები, რომელსაც უმაღლესი რევოლიუციონური მთავრობა სცემს—არის ცარიელი სიტყვა". ძალა უფლება უნდა ჩაიგდოს პროლეტარიატმა ხელში, რომელიც ხალხის უმრავლესობას წარმოადგენს. დისციპლინა, წეს რიგი, პასუხისმგებლობის გრძნობა, საერთო ინტერესების უპირატესობა თავიანთ კერძო ინტერესების წინაშე, იდეალიზმი, მუყაითობა—აი რითი უნდა იყოს გამსჭვალული მასსა, რომელიც მოწოდებულია ახალი თავისუფლების სამეფო დაამყაროს დედამიწაზე.

შემდეგ ვკითხულობთ უფრო საგულისხმო აზრებს..

„ბურჟუაზიულ რევოლიუციაში სისხლის ღვრა, ტერორი, პოლიტიკური მკვლელობა აუცილებელი იარაღი იყო ახლად გამოსულ კლასების ხელში". **„პროლეტარული რევოლიუცია კი თავის მიზნისათვის არ საჭიროებს ტერორს, მას სძულს... ადამიანის მოკვლა. ის არ საჭიროებს ბრძოლის ასეთ მეთოდს, ვინაიდან ის დაწესებულებებს ებრძვის და არა პირებს... ის არ არის უმცირესობის მისწრაფება—რომელსაც სურს ძალის საშვალებით მიაღებინოს უმრავლესობას თავის იდეალი, არამედ იხახავს ხალხის დიდი მასსის მოძრაობას, რომლის ისტორიულ დანიშნულებას შეადგენს „ისტორიული აუცილებლობა სინამდვილეში განახორციელოს".**

აქ თვითეული სიტყვა წმინდა მარქსიზმია.

სადავო პრინციპი კი არ არის, რომელიც ყველა ჩვენთვის საერთოა, არამედ ისტორიულ, ეკონომიურ, პოლიტიკურ სიტუაციის დაფასება და შეფასება

...ეს, ოფიცრებმა მათ ცემა დაუწყეს. ...იქნა ალიაქოთი, რომლის დროს მოკლულ იქნა ორი პოლონელი და რამოდენიმე დაჰჭრა.

ბელოოსტროვი. ენქ. 11. გაზეთ „მაანენს"-ა იხსენიებს, რომ ფონ დერ-გოლცი და მისი თანამოაზრეები ჯერ კიდევ აზაფხულზე ცდილობდნენ ბალტიის მხარეში ძალა უფლება ხელში ჩაეგდოთ. ...ზრათ ჰქონდათ ლატვიის, ლიტვის, ესტონიის და ფინეთის რესპუბლიკების განადგურება და ერთი ბალტიის სამეფოს დაარსება. ამ გეგმის განხორციელების დახმარებაში შვეციას ფინეთის ნაწილებს დაჰპირდნენ. ეხლა კი ეს უკანასკნელი უფრო რეალურ ფორმებს ღებულობს: ფონ-დერ გოლცმა დივიზია ...0,000 კაცამდე გაადიდა, შეუერთდა ველიკორუსიის კონტრ-რევოლიუციონერებს, ჰპირდება მათ მოსკოვზე გალაშქრებას. ლიფლიანდიის და ესტლანდიის ბარონები მას ყოველმხრივ ეხმარებიან. ეგრეთ წოდებული ჩრდილოეთ-დასავლეთ რუსეთის მთავრობას მიზნათ აქვს ფინეთი რუსეთის წინააღმდეგ შეტევაში ჩაითრიოს. ყოფილ სტატს სეკრეტარ ფონ-გინეს ჰელსინგფორსში გამგზავრება დაკავშირებულია ფინეთში პეტროგრადზე შეტევის შესახებ აგიტაციის განახლებასთან. ფინეთის მონარქიული წრეები დიდი გერმანიის ორიენტაციისკენ იხრებიან. დაწყებული ბრძოლა იმის შესახებ, რომ მურმანის ლეგიონი ფინლიანდიისაკენ არ გაეშვათ, ინგლისის წინააღმდეგ იყო მიმართული. მონარქიული ელემენტები ეხლა ფონ დერ-გოლცისკენ და ჩრდილოეთ-დასავლეთ რუსეთის მთავრობისაკენ იცქირებიან. ფინეთის შვედომანები, რომლებიც წინად პეტროგრადზე შეტევის წინააღმდეგნი იყვნენ, იმიტომ რომ დიდი ფინეთის იდეია ეწინააღმდეგებოდა მათ პროგრამას, ეხლა პირიქით, აგიტაციას ეწევიან შეტევის სასარგებლოდ. მომავალი გვაჩვენებს, შესძლებენ თუ არა მთელი ბალტიის მხრის დამორჩილებას.

ნაუენი. სექ. 13. პოლონელების ცდამ, რომ დაკშტი-კალკუნუს რკინის გზა დაეჭირა და ლიტვის ჯარის გადაჯგუფებისთვის ხელი შეეშალა უნაყოფოდ ჩაიარა. **ველიკიე ლუკი.** სექ. 13. კელნში გერმანელ ჟურნალისტს, რომელმაც კერძო წერილში ცუდათ მოიხსენია ინგლისელთა ჯარი, 14 თვის ციხე გადაუწყვიტეს და 7000 მარკა ჯარიმათ დაადვეს. ველიკიე ლუკი, ენქ. 13. კელნში ლოიდ-ჯორჯმა, ჩერჩილმა და ასკვიტმა კოლონიალური ჯარის მთავარი შტაბი ინახულეს.

ლიონი. ენქ. 13. დღეს საღამოს ლოიდ ჯორჯი პარიზში უნდა მივიდეს. უთუოდ ლოიდ ჯორჯი ამერიკის წარმომადგენელ პოლკთან ითათბირებს რუსეთის საკითხზე და აგრეთვე საზავო კონფერენციის გადადების შესახებ.

სარწმუნო ცნობების მიხედვით, ინგლისელებს მიზან შეწონილად მიაჩნიათ საზავო კონფერენციის სრულიად დაშლა და 1920 წელს ისევ მოწვევა, როდესაც შეერთებული შტატები საბოლოოდ გადასწყვეტენ, მიიღებენ თუ არა ამა თუ იმ ოლქების მართველობის მანდატებს. პოლკი უთუოდ წინააღმდეგი იქნება ეხლანდელ კონფერენციის დაშლის ბულგარეთის და უნგრეთის ხელშეკრულების ხელის მოწერამდე. ხელის მოწერა საბერძნეთის და რუმინიის პროტესტის გამო გადაიდო. ბოლგარელებს ხელში კრელაზას რამდენიმე დღის შემდეგ გადასცემენ... (გამოტოვებულია) ბუდაპეშტში როგორც კი შესდგება ისეთი მთავრობა, რომელთანაც მოკავშირეები საქმეს დაიჭერენ, ხუთთა საბჭო განიხილავს, სარგებლობს თუ არა ფრიდრიხის კაბინეტი სოციალისტების და სოციალდემოკრატების დახმარებით. თუ სარგებლობს, ტრაქტატს უთუოდ ჩააბარებენ ფრიდრიხის კაბინეტს. ინგლისის პოლიტიკური წრეებიდან იუწყებიან, რომ მათი აზრით ახალ საზავო კონფერენციის მოწვევა შესაძლებელია იქნას 1920 წლის დასაწყისში ოსმალეთთან ხელშეკრულების განსახილველათ.

მოსკოვი. ენქ. 15 სამხედრო ცნობა. ენქ 15. ჩრდილოეთის ფრონტი. ჩრდილოეთ დვინის და პინეგის მიმართულებით ჩვენი მზვერავები მოქმედებენ. შენკურსკის მიმართულებით მდ. კამზე, ბ რეზნაკთან მტერი სასტიკ წინააღმდეგობას გვიწევს. მურმანის მიმართულებით მტერმა კავბორუ დაიჭირა. (ლიგენის დასავლეთით) დასავლეთის ფრონტი. ფინეთის ყურეში კრონშტადზე მტრის ჰაეროპლანები გამოჩნდენ და ყუმბარები ჩამოყარეს. ლუგის და გდოვის რაიონში სასტიკი ბრძოლაა. დვინის რაიონში ჯარმა მტერი დვინის მარცხენა ნაპირისაკენ გადევნა, სამხრეთით ჩვენ დისნა დავსტოვეთ. ბორისოგლების მიმართულებით ბორისოვის აღმოსავლეთით 55 ვერსზე ჩვენ რამდენიმე სოფელი დავიჭირეთ. ბობრუისკის მიმართულებით ჩვენი შეტევა კარგათ ვითარდება, ბობრუისკის ჩრდილოეთით 12 ვერსზე ჩვენ სოფლები დავიჭირეთ. სამხრეთით ჩვენმა ჯარმა უკან დაიხია. ვოლინის, ნოვგოროდის და ჟიტომირის მიმართულებით ბრძოლაა. ჩერნიგოვის მიმართულებით ჩვენმა ჯარმა ჩერნიგოვის სამხრეთით 45 ვერსზე სოფლებს მიაღწია. აღმოსავლეთის ფრონტი. ტროიცკის რაიონში მდგომარეობა უცვლელია. ყურგანის რაიონის პეტროპავლოვის მიმართულებით ბრძოლა გრძელდება. ჩვენ ტყვეები წამოვიყვანეთ, იშიმის რაიონში მდ. კაგაიზე მტერს აჩერებს. ჩრდილოეთით ჩვენ მდ. იშიმზე წინ მივიწევთ. ტობოლის რაიონში შეტევა ისევ კარგათ მიდის.

სამხრეთის ფრონტი. ბახმან-კონტოპის მიმართ. ბრძოლაა. სუმის მიმართ. ბრძოლის შემდეგ ჩვენ ვორონეჟა დავსტოვეთ და სამხრეთით და დასავლეთით ვიბრძვით. სუჯის რაიონში ობოიანის ჩრდილოეთ აღმოსავლეთით 30 ვერსზე ბრძოლაა. ქვედა ხოპრის რაიონში ჩვენი ნაწილები შეტევაზე გადავიდნენ და ლუკოვსკაია დაიჭირა. უსტ ბუზულუკის რაიონში ბრძოლაა. ხოპრის შესართავთან ჩვენ ლუკანოვსკაია დავიჭირეთ. დანარჩენ ადგილებში მდგომარეობა არ შეცვლილა. თურქესტანის ფრონტი. ცარიცინის რაიონში ჩვენი ნაწილები უმაკოვის რაიონში, ცარიცინიდან 50 ვერსზე იბრძვიან, ჩვენ წამოვიყვანეთ ტყვეები და ერთი ზარბაზანი, სამი ყუთი ყუმბარებით, ხელთ ვიგდეთ. ურალსკის რაიონში სად. შიპოვას რაიონში ბრძოლის შემდეგ ჩვენ მტერს უკან დავახევინეთ. მდ. ურალის მარცხენა ნაპირზე ურალსკის სამხრეთ-აღმოსავლეთით 25 ვერსზე მტერი მოულოდნელად თავს დაგვესხა, მაგრამ ბრძოლით სამხრეთისკენ დავახევინეთ. აქტიუბინსკსა და ორსკის რაიონში, აქტიუბინსკიდან 85 ვერსზე ჩვენი ცხენოსანი ჯარი მტერს გარს შემოერტყა და ბრძოლის შემდეგ მტრის ორი პოლკი ტყვის მფრქვევლებით ტყვეთ წამოვიყვანეთ 13 ენკენისთვეს კაზალინის მიმართულებით თურქესტანის ფრონტს ჯარები ტაშკენტის რაზმს შეუერთდა. ამავე დღეს აქტიუბინსკში სად. ჩელკართან დაჭრილებით სავსე მატარებელი მოვიდა. ამ გვარათ, მტრის სამხრეთ არმიის დამარცხების შედეგათ ჩვენ თურქესტანის გზა გავხსენით. დამატებითი ცნობებით სად. ბერ ჩოგურის დაჭერის დროს, ტაშკენტის რაზმმა ხელში ჩაიგდო 7 ზარბაზანი, მრავალი იარაღი, 5 ორთქმავალი, 200 ვაგონი და სხვა მრავალი სამხედრო ქონება. № ის არმიის შტაბი. ენქ. 13. ხუთთა საბჭომ საბერძნეთს გადასცა სმირნაზე და სმირნას ვილაიეტებზე მართველობის მანდატი. საბერძნეთის და იტალიის მთავრობათა შორის უთანხმოება სმირნისა და ეპირის შესახებ მორიგებით დასრულდა. ოფიციალურად გამოცხადდა საბერძნეთის ყველა იმ კერძო გემების მობილიზაცია, რომლებიც ომის დროს სამხედრო მიზნებისთვის იყო გამოყენებული. მოკავშირეთა უმაღლესმა საბჭომ დაადგინა მოსთხოვოს გერმანიის მთავრობას რუსეთის ყოფილ ტერიტორიიდან გერმანიის ჯარის გაყვანა. **ლიონი.** ენქ 15, საფრანგეთის სოციალისტურმა კონგრესმა სამი დღის კამათის შემდეგ საპარლამენტო არჩევნების მომავალ ტაქტიკის შესახებ შეთანხმებას მიაღწია. განსახილველი იყო საკითხი: სოციალისტები შეერთებულის ძალით უნდა წარსდგენ, თუ გარიცხონ პარტიიდან ის 2 დეპუტატი, რომლებმაც ხმა მისცეს სამხედრო სესხს დროებითი ზავის შეკვრის შემდეგ. შეერთების სასარგებლოდ ხმა მისცა 1427, წინააღმდეგ 470. 11 დეპუტატის შესახებ კი გამოიტანეს რეზოლიუცია, რომელიც ჰკიცხავს მათ ყოფა-ქცევას და მოაგონებს მათ, რომ პარტიის წარმომადგენლებ მახვილი უნდა შეუბრალონ მთავრობას ყველა იმ მოქმედებაში, რომელიც ბურჟუაზიის ბატონობას უზრუნველჰყოფს, ამიტომ, კოლონიალურ დაპყრობის მიზნათ მოთხოვენ სამხედრო სესხსაც.

ლიონი ენქ. 15 იტალიის მთავრობამ ნება დართო საპოლიციო კომისარიატებს მისცენ საზღვარ გარეთული პასპორტები ყველა ქვეყნისათვის, გარდა რუსეთის და უნგრეთისა გარეშე საქმეთა სამინისტროს უნებართვოთ. № ის არმიის შტაბი. ენქ. 8. კრასნოიარსკის აღმოსავლეთით 25 ვერსზე ნახევარ წელზე მეტია რაც არსებობს საბჭოთა რესპუბლიკა ზამანსკაია, რომელიც აჯანყებული გლეხებისაგან შესდგება. რესპუბლიკაში 60,000 მცხოვრებია და ჰყავს თავისი ჯარი 10,000 კაცისაგან. ჯარს მეთაურობს კრავჩენკო ამ რესპუბლიკის ტერიტორიაზე მუშაობენ ქარხნები, სახელოსნოები, ამზადებენ თოფებს და ტყვიებს ჯარისთვის და აგრეთვე მიწის სამუშაო იარაღს გლეხებისთვის. ომსკის მთავრობის ცდამ გაენადგურებია ეს რესპუბლიკა უნაყოფოდ ჩაიარა. რესპუბლიკას აღმასრ. კომიტეტი მართავს.

მოსკოვი. ენკენ. 15. წითელი ჯარი ტაშკენტის ჯგუფს შეუერთდა. ორენბურგ-ტაშკენტის გზა თავისუფალია ტაშკენტის რაზმთან შეერთება წითელი ჯარის გამარჯვებას მოასწავებს სამხრეთ-აღმოსავლეთის ფრონტზე. კონტრ რევოლიუცია დამარცხებულია. მოწინააღმდეგე ჯარის უმეტესი ნაწილი, რომელიც შავ საქმეს იცავს, როგორც წინათ იყო ცნობილი, ჩვენ მხარეზე გადმოვიდა, უმნიშვნელო ნაწილი კი წითელმა ჯარმა გაჰფანტა. ტაშკენტის გზაზე წითელი ჯარის მედგარმა გამარჯვებამ კონტრ-რევოლიუციის უძლურება გამოააშკარავა. საბჭოთა რუსეთის მდიდარ და დიდ მხარეს შეუერთდა. თურქესტანის მხარე სურსათით ძლიერ მდიდარია. იქ თავისუფლათ შეიძლება საქონლის შეტანა სპარსეთიდან და ავღანისტანიდან. თურქესტანის მხარეში, მიღებული ცნობებით, 15,000,000 ფუთი ბამბაა დაგროვილი. ამ მხარეში რამდენიმე შაქრის და საქსოვი ქარხანა მუშაობს. ყველა ეს ქარხნები სათბობი მასალით უზრუნველყოფილია. საბჭოთა ცენტრი დიდძალ დასამუშავებელ საქონელს მიიღებს ამ მდიდარი კუთხიდან და მხოლოდ მაშინ იგრძნობს მიღებულ გამარჯვების სიდიადეს.

იტალიური პრესის ცნობები.

გერცოგი აოსტისა დაინიშნა იტალიის ქვეითი მხედრობის მთავარ ინსპექტორათ.

გაზეთ „მესაჯეროს" სიტყვით ქალაქ ჩიამპინოში აგებენ ახალ დირიჟაბლს, რომელიც რომიდან სამხრეთ ამერიკაში უნდა გადაფრინდეს. ამ გვარათ დირიჟაბლმა უნდა გადაიაროს მთელი სივრცე ატლანტიდის ოკეანისა. ფიქრობენ, რომ დირიჟაბლს შეეძლება საათში 90 კილომეტრის გავლა.

საპარლამენტო კომისია, რომელიც იხილავს ავსტრიასთან დადებულ ზავის პირობებს, სულ მოკლე დროში წარმოადგენს თავის მოხსენებას.

ლონდონიდან მიღებულ ცნობების თანახმად კოლჩაკის წინსვლა თან და თან ვითარდება.

ტეშენის საკითხის გამო შეტაკება სწარმოებს ჩეხებს და პოლონელთა შორის. მოკავშირეთა უმაღლესმა საბჭომ დაადგინა: უთანხმოება პლებისციტის საშუალებით გადასწყდეს.

ფიუმიდან იუწყებიან, რომ იქ მოვიდა იტალიელთა რაზმი გაბრიელ დანუნციოს ხელმძღვანელობით.

ზავის პირობებს სულ მოკლე ხანში გადასცემენ ბულგარიის დელეგაციას პარიზში.

იტალიის მეფემ განაცხადა, რომ უდიდეს ნაწილს სამეფო საგვარეულოს მამულებისას ის უთმობს სახელმწიფოს. აგრეთვე მისი სურვილის თანახმად შემცირებულ იქნა სასახლის ხარჯი რამოდენიმე მილიონით. ამ ცნობამ დიდი აღფრთოვანება გამოიწვია პარლამენტში. იტალიელი მფრინავი სტორპინი, რომელიც ტურინიდან ამსტერდამში მიფრინავს, ქ. ბრიუსელთან ჩამოეშვა ბენზინის მისაღებათ.

გაზ. „ტრიბუნა"-ს აზრით ომში დახოცილ ყველა იტალიელ მეომრის სახელი და გვარი იქნება ამოკვეთილი ძეგლზე, რომელსაც აუგებენ ვიქტორ ემანუილს ძეგლზე რომში.

სამხედრო საზოგადოებამ გადასწყვიტა გამოსცეს მედალი გამარჯვების აღსანიშნავათ; მედალს ჩამოასხამენ იმ ზარბაზნებისაგან, რომლებიც მტრებს წაართვეს ომის განმავლობაში.

ახალი ამბები

სახალხო გვარდიის პირველ ყრილობაზე 14 სექტემბერს საღამოს ნოე ჟორდანიამ წაიკითხა მოხსენება „მიმდინარე მომენტი და სახალხო გვარდიის დანიშნულება". ამ მოხსენებას ხვალ დავბეჭდავთ.

✦ **საპყრობილის დათვალიერება.** 15 სექტემბერს იუსტიციის მინისტრის თანაშემწეებმა აღმასრულებელ მ. ქიქოძემ, კანცელიარიის დირექტორი გ. ჟორდანიამ და საოლქო სასამართლოს პრალმდებელ მ. ა. ტატიშვილმა დაათვალიერეს საგუბერნიო საპყრობილე.

✦ **მუშათა კლუბი** პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოსი და სახალხო უნივერსიტეტისა ამ კვირის ბოლოს გადადის ახალ ბინაზე პლეხანოვის პროსპექტი № 123 (ყოფილი რუსთა კლუბის დარბაზში). გახსნის დღე გამოცხადებული იქნება ცალკე.

✦ **სენაკის სამაზრო ერობის** წლის თავზე 15 სექტემბერს ახალ სენაკში გაიხსნა საოსტატო სემინარია და დაიწყო მეცადინეობა. ამის გამო მისალმების დეპეშა გაეგზავნა განათლების სამინისტროს.

✦ **სენაკის სამაზრო ერობამ** თავის ერთი წლის მოღვაწეობის აღსანიშნავათ დაადგინა გააშენოს სახალხო სახლი ახალ სენაკში წინასწარი სამუშაოს საწარმოებლათ გადასდვა ერთ ცეროულათ 50 ათასი მანეთი.

✦ **ვერის მუშათა კლუბში** დანიშნული ლექცია და კონცერტი კვირას, 14 სექტემბერს, ელექტრონის შუქის უქონლობის გამო გადაიდო მომავალ კვირისათვის. აღებული ბილეთები გამოდგება.

✦ **წითელი ჯვრის** კანცელარიის ბინაზე (ოლღას ქუჩა. საბავშო ინსტიტუტი) დღეს, 17 სექტემბერს შესდგება წითელი ჯვრის ქალთა კომიტეტის კრება. დღის წესრიგი—სწავლა-აღზრდის საქმის მოწყობა წითელ ჯვართან არსებულ ბავშვთა თავშესაფარში.

✦ **მეთხე რაიონის ქალთა** ორგანიზაცია იწვევს საზოგადო კრებას სექტემბრის 18 საღამოს 5 ს. რ. ანგინძე წაიკითხავს ლექციას. თემა: რას ნიშნავს სოციალ-დემოკრატი. შემდეგ მოხდება მცირე კოლექტივის და ქალთა ბიუროში გასაგზავნი წევრების არჩევნები.

✦ **დამფუძნებელ კრების ოქმების შემდგენელთა საყურადღებოთ.** 18 სექ. დილის 10 საათზე დამფუძნებელ კრების დარბაზში შესდგება დამფუძნებელ კრების ოქმების შემდგენელთა თანამდებობაზე მიღებულ პირთა კრება. კრების მიზანია მუშაობის გეგმის შედგენა.

✦ **თფილისში არსდება ახალი „სახალხო მომღერალ-მგალობელთა საზოგადოება"** სახელწოდებით „სალამური". მიხეილ კავსაძე თავის გუნდით ეწერება ამ საზოგადოებაში.

✦ **ყოფილ კადეტთა კორპუსის** შენობის გამგეთ დაინიშნა ფ. პ. მგელაძე.

✦ **„ერთობის"ფონდი.** მივიღეთგრიგოლ და მართა აბაშმაძეებისაგან კლიმენტი მიხეილის ძე კაკაურიძის ხსოვნის აღსანიშნავათ 40 მან. გაზ. „ერთობის სასარგებლოთ.

✦ **რაფიელ ჩიხლაძის** ობლების სასარგებლოთ მივიღეთ ს. გოგიეთის ამხანაგებისაგან 67 მან., გომის და გომების კარის ამხანაგებისაგან 72 მ., ს. უჩხობის ამხ 253 მან., ს. წითელმთის ამხ. 150 მან., და შემოქმედის ამხ. 32 მან. სულ 644 მან.

✦ **ნატანები:** დამწუხრებული მიხაკო მოსეს ძე ზაბულეშვილი (იგივე სიხარულიძე) გარდაცვალებულ შვილის შატუნას ხსოვნის აღსანიშნავათ სწირავს 50 მანეთს გაზეთ „ერთობის" ფონდის გასაძლიერებლათ. და ნატანების უფასო სამკითხველო ფონდისთვის 50 მანეთს. *)

კრებები.

დღეს, საღამოს 6 საათზე, ვერის მუშათა კლუბში დანიშნულია ვერის გამრთობ საზოგადოების გამგეობის კრება.

— ხუთშაბათს, 18 სექტემბერს საღამოს 6 საათზე შესდგება ს. ს. დ. მ. პ. მესამე რაიონის კოლექტივის ჩვეულებრივი სხდომა. (კახეთის ქუჩა № 1).

— პარასკევს, 19 ენკენისთვეს საღ. ხუთ საათზე შესდგება მეშვიდე რაიონის კოლექტივის წევრთა კრება. კოლექტივის წევრების დასწრება აუცილებელია.

— საქართველოს სოც. დემ. მუშათა პარტიის სომეხთა სექცია სთხოვს ამხანაგებს დაესწრონ კრებას, რომელიც შესდგება 17 სექტემბერს საღამოს 5 საათზე ბიუროს ბინაზე. (რუსთაველის პრ. № 24)

იუსტიციის სამინისტროში

სექტემბრის 16 დან იუსტიციის უწყების ყველა დაწესებულებაში მუშაობა სწარმოებს დილის 9 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე.

—

იუსტიციის სამინისტრომ დეპეშით მოახდინა განკარგულება იმის შესახებ, რომ ნაფიც მსაჯულთა ინსტიტუტის შემოღებისთვის წინასწარი მუშაობა (ნაფიც მსაჯულთა სიების შედგენა) ყველგან დამთავრებულ იქნას აუცილებლად ოქტომბრის 1-თვის.

—

როგორც სიღნაღის ციხის უფროსი იუწყება, სექტემბრის 12-ს, საღამოთი ტუსაღების შემოწმების დროს, ტუსაღები თავს დაესხნენ ციხის ყარაულებს, აჰყარეს მათ იარაღი და 8 გამოძიების ქვეშ მყოფი ტუსაღი გაიქცა. მიღებულია უსასტიკესი ზომები გაქცეულთა შესაპყრობათ, სწარმოებს გამოძიება.

რადგან გამოირკვა, რომ სასამართლო უწყების ზოგიერთი დაწესებულებები ჯერ კიდევ რუსეთის ძველის სახის სახელმწიფო ბეჭედსა ხმარობს, იუსტიციის სამინისტრომ შესაფერი განკარგულება გაუგზავნა სასამართლო დაწესებულებათა უფროსებს წინადადებით, რათა ყველა დაწესებულებამ დაუყოვნებლივ გააკეთებინოს თავისთვის სახელმწიფო ბეჭედი.

„მუშათა ცხოვრება"

საქართველოს პროფესიონალურ კავშირთა ცენტრალურ საბჭოს ორგანო „მუშათა ცხოვრება" შემდეგი მოწოდებით მიმართავს თავის მერვე ნომერში „საქართველოს ყველა პროფესიონალურ კავშირებს":

ამხანაგებო!

თქვენი პირმშო ჟურნალი „მუშათა ცხოვრება" განიცდის უკიდურეს გასაჭირს; მას მოელის შეჩერება უსახსრობის გამო და ეს იმ დროს, როდესაც მას მიღებები აქვს სავ დასხვა კავშირებიდან დაახლოვებით 40 ათასი მანეთი.

კავშირები იწერენ ჩვენ ჟურნალს, სისტემატიურად ღებულობენ მას და მისი ღირებულების შემოტანაზე კი არ ფიქრობენ.

ერთდროული ორ მანეთიანი შემოსავალი დაიხარჯა ქაღალდში და საბეჭდავ ხარჯებში. სხვა თანხა ცენტრს არ მოეპოვება და საქმე იქამდე მივიდა, რომ მე-9-ე ნომრის გამოსაცემი თანხაც აღარ მოგვეპოვება.

ნუ დაიშურებთ მისთვის თქვენ წვლილს. მას თქვენი ჯრომებით ჩაეყარა საძირკველი. ის თქვენი კაპეიკებით უნდა დაგვირგვინდეს. მიიღეთ ფიცხელი ზომები თორემ ცენტრიც და მისი ორგანოც განსაცდელშია.

ჩვენ ბევრს არა გთხოვთ: მოგვეცით მხოლოდ წილებული ღირებულება და შემდეგშიაც თავის დროზე მოგვაწოდეთ ისეთი, თუ გინდათ პროფესიონალური პრესის არსებობა.

წინააღმდეგ შემთხვევაში ჩვენ იძულებული ვიქნებით შევწყვიტოთ ჟურნალის გამოცემა.

გთხოვთ აგრეთვე რაც შეიძლება მალე მოგვაწოდოთ ის 5 პროც. გადასახადი, რომელიც პირველი ყრილობის დადგენილების ძალით კავშირებმა უნდა იხადონ ყოველ თვიურად ცენტრალური საბჭოს სასარგებლოთ.

დღემდე ცენტრალური საბჭო არსებობს ჟურნალის ფონდით, რაც არანორმალური მოვლენაა".

შემდეგ მოყვანილია სია იმ კავშირებისა, რომელთაც ვალი არ გადაუხდიათ; პროვინციის კავშირებზე მოდის 19 158 მ. 6986 ჟურნალის ფასი, თფილისის კავშირებზე—4515 ცალი ჟურნალის—13545 მანეთი.

დაგვიანებული სალამი

ვერა, ვერ ვპატიებ ჩემს დებს, ჩემს თავს ამ სიჩუმეს! ასეთი ბედნიერ დღეს ასე შეხვედრას. დიახ ბედნიერი დღე. თავისუფლების და საკაცობრიო გრძნობებით აღსავსე ადამიანი არ შეუერთებს თავის სუსტს, მაგრამ გრძნობით სავსე თბილ ხმას, იმ ძლიერ, მაგარ, უშიშარ, შეუდრეკელ და იმედებით სავსე მისასალმებელ ხმებს, რომელიც ისმის ჩვენს გარშემო? დიახ ის სუსტი, მაგრამ გრძნობით სავსე და თბილი ხმა ჩემი დების ხმაა, მაგრამ რატომ არ მესმის?

ნუ თუ ჩვენი გონება, ჩვენი აზროვნება ჩვენი ალღო და გრძნობა ასეთი დიადი დღისათვის არ ამოძრავდა, არ იგრძნო, არ შეიგნო, არ მოაგონდა წარსული, არ ხედავს აწმყოს და არ ფიქრობს და იხედება მომავლისაკენ? არა, არ მჯერა! ჩუ! მესმის, მესმის, აი შორიდან, აი ზღვიდან, მორცხვათ, ბოდიშს იხდის, რომ ვერ გაგონათ უკმაო და თავის დროზე თვისი სუსტი ხმა. „სალამი ჩემს საიმედო ძმებს, სალამი მთის არწივებს, სამშობლოსათვის თავდადებულებს, თავისუფლების მოტრფიალე და სიმართლის მოსიყვარულებს"!

დიახ საყვარელნო ძმებო! თქვენ შეიგნით დიადი იდეები: თავისუფლება, სამართლიანობა, თანასწორობა და თქვენის კეთილის გულით, რკინის მკლავებით და გამჭრიახი გონებით იცავდით, რისი შედეგიც არის ჩვენი ზეიმობა დღეს. რა უჭირს იმ სამშობლოს, იმ ერს, ვისაც იცავს ფართეთ გაშლილი არწივის ფრთები! ჩვენ გვეხმოდა ქარბუქი, უსხი და ყინვა, მაგრამ არ გვიგრძნია ის თქვენის წყალობით. თქვენ აგრეთვე ის მარგალიტები—ნოეს სიტყვები და მით მორთეთ და მოჰქედეთ თქვენი გულის ფარი, და სხვისი სიტყვები არ ჩაწვეთდება თქვენს გულის ყურში და მით არ დაირღვევა მთლიანობა და ერთსულოვნება თქვენი მისწრაფებისა და მოქმედებისა. მე წამიკითხავს იმ ოქროს ხანის ისტორი

სად და როდის შეიძლება ამ პრინციპის განხორციელება.

სპარტაკელები დარწმუნებული არიან, რომ გერმანიის პირობებში დღეს საერთო პრინციპის გატარება დაუყონებლივ შესაძლებელია, და ვინც ამ შემთხვევაში ამავე აზრის არ არის და თავდაჭერით, ზომიერათ აწარმოებს პრაქტიკულ პოლიტიკას, ისინი სოციალიზმის და მუშათა კლასის მოღალატეებათ სთვლიან. აქედან როგორც შეიდამანელები, ისე დამოუკიდებლები, მათი აზრით, ბურჟუაზიულ კონტრ-რევოლიუციას ემსახურებიან.

მხოლოდ სპარტაკელთა კავშირი, რომელიც დამოუკიდებლებს მოშორდა და ცალკე კომუნისტური პარტია დაარსა, არის წმინდა გამომხატველი სოციალისტურ პროლეტარიატის ინტერესებისა და მხოლოდ მაშინ, როდესაც ეს წმინდა, ნამდვილი პროლეტარული პარტია ჩაიგდებს სახელმწიფო მართვა-გამგეობას ხელში, სოციალიზმის გამარჯვება უზრუნველყოფილი იქნება.

როგორ უნდა ჩაიგდონ მერე კომუნისტებმა პოლიტიკური მართველობა ხელში?

როგორც ბოლშევიკები რუსეთში—ოქტომბრის აჯანყების წინ, ისევე გერმანელი სპარტაკელები თავიანთ პროგრამაში საქვეყნოთ აცხადებენ: „სპარტაკელთა კავშირი ისეთი პარტია არ არის, რომელიც მოწადინებულია, პროლეტარიატის გარეშე, მიაღწიოს ბატონობას, ... არავითარ შემთხვევაში არ აიღებს სპარტაკელთა კავშირი ძალაუფლებას ხელში, თუ მთელი გერმანიის მუშათა კლასის დიდი უმრავლესობის ნათელი, უეჭვო ნება არ მოითხოვს ამას, თუ ეს უმრავლესობა სპარტაკელთა აზრებს, მიზნებს და ბრძოლის მეთოდებს არ იზიარებს".

ეჭვს გარეშეა, მეტის მეტათ ღირსეულ და პატიოსან განცხადებას წარმოადგენს ეს სიტყვები.

შეასრულეს მერე სპარტაკელებმა თავიანთი პატიოსანი სიტყვა? უკვე საბჭოების პირველმა კონგრესმა ნათელჰყო სპარტაკელების გავლენის უმნიშვნელობა გერმანიის მუშათა კლასში. ყველგან მუშათა საბჭოების არჩევნების დროს ირკვეოდა, რომ ლიბკნეხტის მიმდევრები შეუმჩნეველ უმცირესობას შეადგენდა. ასეთ პირობებში ლოგიკური იქნებოდა, რომ „კომუნისტებს" ახლავე ძალა-უფლების ხელში ჩაგდებაზე არც ეფიქრათ. მაგრამ სპარტაკელებმა ვერ დაიცვეს ვერც ლოგიკა, ვერც თავიანთი პატიოსანი სიტყვა. იანვრის პირველ დღეებში სრულიად უეცრად გამოილაშქრეს იარაღით ხელში მთავრობის წინააღმდეგ. და პირველი, რაც მათ მოიმოქმედეს—იყო სხვადასხვა გაზეთის რედაქციების, მათ შორის „ფორვერტსის" ძალით ხელში ჩაგდება. რა თქმა უნდა გმირობათ არ ჩაითვლება მათ დაუცველ შენობების აღება. ეს პირველი ნაბიჯი აშკარა ომის გამოცხადება იყო დემოკრატიისათვის. ამით ლახვარი ჩასცეს მათ პრესის თავისუფლებას. გაზეთების შენობებთან ერთად აჯანყებულებმა დაიკავეს ცენტრალური პოლიციის შენობაც, რომლის გამგე დამოუკიდებელი სოციალისტი აიხჰორნი თურმე დიდი ხანია მემარცხენე მუშებს იარაღს ურიგებდა და შეთქმულებაში დიდ როლს თამაშობდა. როდესაც ეს ამბავი გაუგო მთავრობამ, მან უბრძანა აიხჰორნს გადამდგარიყო. ეს ფაქტი იყო აჯანყების საბაბი. პოლიციის უფროსი არ გადადგა და შეიარაღებული ძალით შეებრძოლა მთავრობას.

მთავრობა, რომელიც იმ დროს მხოლოდ მემარჯვენე სოციალისტებისაგან შესდგებოდა, თითქმის სრულიად მოუმზადებელი დაუხვდა აჯანყებას. შეიდემან—ებერტის კაბინეტმა ქუჩაში გამოუძახა თავის მომხრე მასსას, რომელსაც იარაღით უნდა დაეცვა მთავრობა. იმ მომენტში არსებობდა მხოლოდ ერთი ძალა. ისიც ქალაქს გარეშე. ეს იყო უწინდელ ფრონტის ჯარის ნაწილები, რომელთაც მართლა შეეძლოთ სპარტაკელების აჯანყებისთვის ბოლო მოეღოთ. ზღვა ხალხი, რომელიც მთავრობის შენობის წინ მთელი დღე იდგა მოითხოვდა ებერტისა და შეიდემანისაგან მკაცრად და შეუდრეკელად შებრძოლებოდნენ აჯანყებულებს.

მემარცხენე დამოუკიდებლები, **ლედებური, დოიმიგი, რიხარდ მიულერი** აშკარად მიემხრნენ სპარტაკელებს, დანარჩენი დამოუკიდებელნი **კაუცკი, ჰააზე, დიტმანი** ცდილობდნენ შუამავლობას და უნდოდათ, რომ ორივე მხარეს მორიგებით გაეთავებინათ ბრძოლა. შეთანხმება ვერ მოხდა... არც იყო შესაძლებელი!..

არც ერთ მხარეს არ უნდოდა დაეთმო თავისი პოზიცია. კაუცკი დარჩა მარტო. ბრძოლით, იარაღით გადაწყდა საკითხი. მთავარ სარდლათ დაინიშნა **ნოსკე**, რომელმაც არ გაარჩია, თუ რა ძალების საშუალებით დაიცვა დემოკრატია, და მოუწოდა ყველას, ვინც მზათ იყო იარაღით ხელში გამოსულიყო მთავრობის დასაცავად... ამიტომ სპარტაკელებს შეებრძოლნენ არა მარტო მემარჯვენე სოციალისტი მუშები, არამედ ძველი მილიტარისტები, კონტრ-რევოლიუციური პრუსიის აფიცრობა და სტუდენტობა...

რამდენიმე დღის სასტიკ ბრძოლის შემდეგ, რომელმაც ათასობით იმსხვერპლა ადამიანის სიცოცხლე, აჯანყებულები სასტიკად დამარცხდნენ.

დამარცხებულებს წილად ხვდათ, როგორც ჩვეულებრივათ ხდება, შეუბრალებელი მოპყრობა და სიძულვილი გამარჯვებულებისა და გაბოროტებულ ბერლინის მცხოვრებლების მხრით.

არა იმიტომ, რომ ისინი დამარცხებულები იყვნენ, არამედ იმიტომ, რომ მათ გამოიწვიეს სისხლის ღვრა ძმათა შორის. მათ მიუძღოდათ უმთავრესი დანაშაულობა მუშათა კლასის დიდ უმრავლესობის წინაშე. ამას აშკარად აღიარებს კარლ კაუცკი დამოუკიდებელთა ცენტრალური ორგანოს ფურცლებზე.

როგორც ტრაგედიის დასასრული, ისე მოჰყვა ამ მოძრაობას გერმანიის რევოლიუციის უმწუხარესი ფაქტი—კარლ ლიბკნეხტის და როზა ლიუქსემბურგის ქურდულად, უსინდისოთ მოკვლა პრუსიელ ლეიტენანტების მიერ.

ასე დასრულდა სპარტაკელების პირველი აჯანყება.

მ. ხუნდაძე

(შემდეგი იქნება).

*) 50 მანეთი რედაქციამ მიიღო.

საქართველოსი, და მინატრია, ნახვა, განცდა და შეგრძნება ყოველივე იმისა, იმ ბედნიერებისა, რომელიც დაამყარა გონიერმა ქალმა თამარმა. ამა წლისა 26-ს მაისი იყო ის ბედნიერი დღე, რომლის მზგავსი, ალბათ, არა ერთი იქნებოდა ოქროს ხანაში. მე მომაგონდა დიდებული თამარის ხანა იმ დღეს 26 მაისს და ვხედავდი, ვგრძნობდი და განვიცდიდი ნოეს ხანას. ჰო, რა ბედნიერი ვიყავი! თავით ფეხებამდი თავისუფლების, თანასწორობის სამოსით ვიყავ შემკული.

იმ დღეს ყველა ბედნიერი იყო, ყველა ხარობდა, ფრთებს ისხამდა და ნეტარებდა. იდეის განხორციელება, მიზნის მიღწევა, რევოლიუციის მონაპოვართა შენარჩუნება, ბოროტების აღმოფხვრა და კეთილის თესვა, აი რა გვამაღლებდა. თქვენ აამაღლეთ თქვენი სამშობლო, თქვენი ერი მით რომ, გარს შემოერტყით რკინის რკალით, სისხლის მდინარით და სალი კლდით. თქვენი გმირული სული ეხლა განაგრძობს მოქმედებას და წინ სვლის საბოლოვო მიზნისთვის ისე, როგორც აქამდის. მას ჩაბარებული აქვს ორი დროშა, რევოლიუციონური და რესპუბლიკისა, რითაც ის უნდა ამაყობდეს, ტარიელობდეს, და ავთანდილობდეს. ნესტანი თავისუფალია!.

თავისუფალი ქალი.

მესხეთ-ჯავახეთის სახალხო გვარდია

(წერილი ჯავახეთიდან).

მძიმე და სისხლიანი დღეები განიცადა მესხეთ-ჯავახეთის ხალხმა. ორი წლის განმავლობაში მიწასთან გასწორდა და განადგურდა საუკუნოების დროთა სვლაში დატანჯული საქართველოს განუყრელი ნაწილი მესხეთ-ჯავახეთისა.

ვერავინ იფიქრებდა, რომ მიწასთან გასწორებული მხარე, სანახევროდ გაჟლეტილი ხალხი თუ კიდევ წელში გაიმართებოდა, ცხოვრებას შეუდგებოდა, იარაღს ხელს მოჰკიდებდა და თავის ცხოვრების მოწესრიგებისათვის ბრძოლას დაიწყებდა...

შიმშილის და სისხლის მორევში გავლილმა ხალხმა ძალა მოიკრიბა და დღეს მესხეთ-ჯავახეთი საქართველოს სხვა კუთხეებთან ერთად ეწევა საქმიანობას საუკეთესო მომავლისათვის და მზათაა ყოველივე მოვლენის ანგარიშის გასაწევად.

სერვერ ბეგის რაზმების დამარცხების შემდეგ აღნიშნულ მხარეებში მუშაობა გაათკეცდა: მოეწყო ადმინისტრაცია, საბჭოები, ორგანიზაცია და მტკიცე სახ. გვ. რომელიც ასრულებს ყოველგვარ მძიმე მოვალეობას და დარაჯათ უდგას თავის თავისუფლებას, ჩვენს საერთო საქმეს.

სახალხო გვარდიას მესხეთ ჯავახეთში მოკლე, მაგრამ შინაარსიანი ისტორია აქვს.

აპრილში დაიწყო სახალხო გვარდიის მოწყობა, სახალხო გვარდიის მთავარი შტაბის გამოცდილმა წარმომადგენელმა ვანო ალიხანოვმა თან და თანობით მოუყარა თავი მოწინავე ძალებს, შეადგინა რჩეულთა კადრი, დარაზმა ის სამხედრო ორგანიზაციის ფორმებში და ამ მხრით ძველმა ორგანიზატორმა თავის ღვაწლს ნაყოფი გამოაღებინა და მესხეთ-ჯავახეთს მისცა საუკეთესო დამცველი, საქართველოს რესპუბლიკის სახალხო გვარდიას გვერდით მესხეთ-ჯავახეთის ახალი ძალები ამოუყენა.

მესხეთ-ჯავახეთის ქარცეცხლში გავლილი ახალგაზრდა მებრძოლები კარგ იმედს იძლევიან როდესაც ათვალიერებ მესხეთ ჯავახეთის სახალხო გვარდიელებს, სიხარულით გული გევსება:

ხედავ ახალგაზრდებს, ჩუმათ და წყნარათ, დაუზარებლივ, სიხალისით, დინჯათ ასრულებენ დაკისრებულ ვალს ..

აკვირდები მათ და შენატრი ყველგან ისეთ წესრიგს, დისციპლინას, საქმისადმი გატაცებას, სიხალისეს, რომლითაც ხასიათდება მესხეთ ჯავახეთის ახალგაზრდა ნორჩი სახალხო გვარდია.

ყველაფერი ეს რაღაც ფიქრების განმავლობაში მოეწყო. აპრილიდან ამის შესახებ მძიმე მუშაობა აიტანეს ამხანაგებმა. მაგრამ დღეს მესხეთ-ჯავახეთში სახალხო გვარდია არის. ყველგან მისი მუდმივი ნაწილები სდგას და რეზერვი მზათაა ყოველივე დაძახებისათანავე.

სახალხო გვარდიის ორგანიზაციის სათავეში 21 აგვისტომდე იდგა დროებითი შტაბი, რომელსაც ხელმძღვანელობას უწევდა ამხ. ალიხანოვი. აღნიშნულ დროს კი მოხდა მესხეთ-ჯავახეთის გვარდიის საოლქო ყრილობა. ეს პირველი მოვლენა იყო სამუსლიმანო საქართველოში. ამ დღეს შეიარაღებულ ძალთა წარმომადგენლები ერთი მეორეს შეხვდენ, ფიცი დასდეს, რომ ენერგიულათ და თავგანწირულათ იმუშავებენ და გვერდში ამოუდგენ საქართველოს დემოკრატიის რევოლიუციონურ გვარდიას, რომელიც დიდი ხანია ჩაბმულია ბრძოლაში და იცავს საქართველოს დამოუკიდებლობას, მის თავისუფლებას.

ყრილობა მიესალმა საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობას, სახალხო გვარდიის შტაბს, საქართველოს ხალხის წარმომადგენლებს- დამფუძნებელ კრებას. და ბოლოს ყრილობამ აირჩია ხელმძღვანელი ორგანო, საოლქო შტაბი, თავმჯდომარეთ ვანო ალიხანოვი, წევრებათ ვ. ტიროშვილი, ვ. რუხაძე, ე. სუხიშვილი და მაისურაძე.

ამ გვარათ, მესხეთ-ჯავახეთის სახალხო გვარდიას სამუდამო ნიადაგი მოუმზადდა და ჩვენ იმედი გვაქვს ის თანდათან წინ წავა და საპატიო ადგილს დაიჭერს ჩვენს მოძრაობაში.

ობოლი მგზავრი

სენაკის უმაღლეს დაწყებითი სასწავლებლის ცხოვრებიდან

ამ ორიოდე წლის წინად ქ. სენაკში გაიხსნა უმაღლეს დაწყებითი სასწავლებელი 1918—19 სასწავლო წელი ამ სასწავლებლისთვის ნამდვილი ჯოჯოხეთი იყო, ვინაიდან მასწავლებლების უთანხმოების, კინკლაობის და ერთმანეთს შორის ჯიბრის გამო დამყარდა ისეთი ატმოსფერა, რომელიც ძლიერ უშლის ხელს სწავლა აღზრდის საქმის ნორმალურ მსვლელობას. ჯიბრი და უთანხმოება არსებობდა უმთავრესად სასწავლებლის გამგის მიხ. თათარიშვილისა ერთის მხრით და ამავე მასწავლებელთა შორის მეორის მხრით. ამ უთანხმოებას მიმდინარე წლის 18 მაისამდე ჰქონდა მხოლოდ შინაური ხასიათი, თუმცა სენაკის საზოგადოებისთვის ამ საქმის ნამდვილი ვითარება საიდუმლოებას არ შეადგენდა. საქმე იმაშია, რომ ადგილობრივი მასწავლებლობა, რომელიც შეიდგება ახალგაზდა სტუდენტებისაგან, ვერ შეურიგდა სასწავლებლის დებულებიდან გამომდინარე სკოლისთვის იმ აუცილებელ საჭირო წესებს, რომელსაც ეხლა მედგრად იცავს ეხლანდელი გამგე მ. თათარიშვილი. უმიზეზოდ და გამგის დაუკითხავად გაკვეთილების გამოშვება, კლასის დამრიგებლობისა და მრავალი სხვა სკოლის წეს-რიგის აუსრულებლობა ჩვეულებრივ მოვლენად გადაიქცა სასწავლებლის ცხოვრებაში, რამაც ძირიანად შეარყია სწავლა-აღზრდის საქმე და უკანასკნელის პრესტიჟიც დასცა ხალხის თვალში. როცა ყველა ამაების წინააღმდეგ გაილაშქრა სასწავლებლის გამგემ, იგი მონათლეს ძველი რეჟიმის მომხრედ, და მასწავლებელთა ინტერესების ფეხქვეშ გამთელად. არა სასურველი შედეგებისა და მისგან გამომდინარე პირადი პასუხისმგებლობის თავიდან ასაცილებლად, გამგე იძულებული გახდა ოფიციალურად წერილობით მიემართა თვითეულ მასწავლებლისთვის, სადაც განმარტა რა სასწავლებლის დებულების თანახმად თვითეულის მოვალეობა, მომავალში სთხოვდა ემოქმედათ ამ დებულების თანახმად, მაგრამ ამ ღონისძიებამ საქმე მთლად გაამწვავა: მასწავლებლებმა შეკრეს ბლოკი და ულტიმატუმი წარუდგინეს ქალაქის სასკოლო კომისიას გამგე თათარიშვილის გაძევების შესახებ. წინააღმდეგ შემთხვევაში იმუქრებოდნენ გაფიცვით. მიმდინარე წლის 18 მაისს ეს გახდა სენაკის მასწვლებელთა ყრილობის მსჯელობის საგნათაც. ბლოკი მოითხოვდა ყრილობისაგან მხარის დაჭერას თათარიშვილის დათხოვნაში. გამოძიებას კი გაურბოდნენ. ასე თუ ისე, ყრილობამ და მასთან სასკოლო კომისიამაც უარჰყო თათარიშვილის გამოუძიებლად დათხოვნის საკითხი. ამის შემდეგ მასწავლებელთა ბლოკმა სხვა ღონისძიებას მიმართა. მათ ჩაითრიეს ამ საქმეში ქალაქის ზოგიერთი გულუბრყვილო მასწავლებელნი და გამგესთან პირადათ მტრულ განწყობილებაში მყოფი ელემენტები, რომელთაც მოხერხებული დრო იპოვეს შურის საძიებლად. ბოლო დროს პრესაშიაც გადაიტანეს დავა და გაზეთ „სახალხო საქმის“ მე 591 ნომერში, 2 აგვისტოს თარიღით, მოთავსებულია ღვარძლით აღსავსე, გესლიანი წერილი, ვიღაც სიოსი, რომელიც დემაგოგიურად აშუქებს საქმის ვითარებას და მით საზოგადოება შეცდომაში შეჰყავს. ჩვენ გვიკვირს ამ მხრით სიოს საქციელი. ნუ თუ მას წარმოუდგენია თავისი თავი იმ უძაღლო სოფელში, სადაც აგრე უჯოხოთ შეეძლება თარეში მისებრ კალმოსნებს? წერილს არ გავაგრძელებ, ჩვენ გვაინტერესებს მხოლოდ ერთი რამ: სიმართლე. ამისთვის საქმე უნდა იქნეს ყოველმხრივ მიუდგომლად გაშუქებულ-გამორკვეული. საჭიროა აქ დიდი სიფრთხილე და საქმის რიგიანად აწონ-დაწონვა, რათა ვინმე უსამართლოდ არ დაისაჯოს და გაუგებრობის მსხვერპლი არ გახდეს. აქედან ჩვენ მივაქცევთ ამ საქმისკენ სახალხო განათლების სამინისტროს მთავარ ყურადღებას.

ნიავი.

ს.-დ. პარტიაში

ტყიბული. 12 სექტემბერს მოხდა კრება ტყიბულის სოციალ-დემოკრატიული ორგანიზაციის წევრთა. თავმჯდომარეობდა ს. მეხუზლა, მდივნობდა არ. გოგუაძე. თავმჯდომარე აცნობს კრებას, რომ მუშათა კავშირის გამგეობის ვადა, რომელიც არჩეულ იქნა ამ ექვსი თვის ვადით, გადის და ჩვენ ვალდებული ვართ ამ არჩევნებში მივიღოთ მხურვალე მონაწილეობა. კავშირის მოქმედების შესახებ მოხსენება გააკეთა ამხ. დ. ხატიასმა, რომელიც ვრცლათ აცნობს კრებას კავშირის ექვსი თვის მუშაობას.. აცნობებს კრებას 1918 წლის გაფიცვებს და მაშინდელ ისტორიას, თუ რა იყო მისი მიზეზი და რა შედეგი მოიტანა მან. შემდეგ უხსნის კრებას, თუ რამდენი ენერგია დაეხარჯათ ჩვენს ადგილობრივ პარტიულ ამხანაგებს, რომ წარმოება არ დახურულიყო და კარგათ დაეყენებიათ მუშათა ორგანიზაციები. შემდეგ ეხება დაწვრილებით კავშირის მოქმედებას და ამბობს, რომ მეტად ცუდ პირობებში მოუხდა მას მუშაობა, მაგრამ მან შეძლო მისი გაკეთება, რისიც შეიძლებოდა ასეთ პირობებში. მუშათა კავშირმა პირველ ყოვლისა მიაქცია ყურადღება მუშათა ეკონომიურ მდგომარეობას — წააყენა მოთხოვნილებები, დასდო ხელშეკრულებები და სხვა... აცნობს კრებას, რომ კავშირის დაარსების შემდეგ შრომის ნაყოფიერებამ მოიმატა 75 პროც. უხსნის კრებას კავშირის მიერ გადადგმულ ნაბიჯებს მუშებში კულტურულ განმანათლებელ დარგში მუშაობის შესახებ და აცნობს კრებას კავშირის ფინანსიურ მდგომარეობას. ამხ. შავლაძის და მეხუზლას სიტყვების შემდეგ, რომლებმაც დაადასტურეს ეს, დამაკმაყოფილებლათ სცნოვეს. კრებამ ერთხმად მადლობა გამოუცხადა კავშირში მომუშავე ამხანაგებს და გადავიდა მეორე საკითხზე. მეორე კითხვა იყო მომავალ არჩევნებისთვის კანდიდატების დასახელება, კრება ღებულობს კომიტეტის მიერ წამოყენებულ კანდიდატებს და თავის მხრივ დაუმატა რამოდენიმე ამხანაგი. კრებამ გადასწყვიტა ეცადოს ეს დასახელებული კანდიდატები გაიყვანონ მომავალ არჩევნებში. დაბოლოს თავმჯდომარე აცნობს კრებას, რომ არტელი № 2 ს რწმუნებულებს ამხ. გ. ჯაფარიძის და თ. ქასრაშვილის თაოსნობით შემოსწირეს ჩვენ ორგანიზაციას ამავე არტელის მუშებმა 1,300 მანეთი. კრება დიდ მადლობას უცხადებს არტელის რწმუნებულებს და აგრეთვე მუშებს, რომლებმაც შემოსწირეს ეს ფული.

ბეგი.

საქართვ. სოც. დემოკრ. მუშათა პარტიის ტყიბულის კომიტეტი ულრმეს მადლობას სწირავს არტელ № 2 მომუშავე მუშებს და მათ რწმუნებულებს— მ. ჯაფარიძეს და თეოფ. ქასრაშვილს, რომლებმაც შემოსწირეს ხსენებულ ორგანიზაციას 1,300 მანეთი.

კომიტეტის თავმჯდომარე: ს. მეხუზლა. მდივანი: გ. ღარსაძე.

მუშათა შორის

ტფილისი. 9 სექტემბერს ქარხანა „მირ“-ში ს. ს. დ. მ. პ. მესამე რაიონის კოლექტივმა მოაწყო კრება. გაიმართა მოხსენება თანამედროვე მდგომარეობაზე, რაც არსებობს ჩვენსა და ეგრედ წოდებულ „ინტერნაციონალისტებს“ შორის. მოხსენება გაკეთა ამხ. ათაბეგოვ ტუმასმა. მოწინააღმდეგეთ გამოვიდა დარბინიანი, რომელსაც პასუხი გასცა ამხ. იოს. ხუციშვილმა და ოლ. ბაქრაძემ. უკანასკნელი სიტყვა ერგო მომხსენებელ ამხ. ათაბეგოვ-ტუმასს, რომელმაც კარგი შთაბეჭდილება დასტოვა მუშებზე. ილაპარაკეს აგრეთვე დაშნაკცაკანებმა, რომლებმაც ღირსეული პასუხი მიიღეს. მუშებმა გამოსთქვეს სურვილი, რომ ასეთი დებატები ხშირად იმართებოდეს. კრებას დაესწრო 150 კაცი—ყველა „მირის“ მუშები.

X.

პროვინცია

გურიის თემების გამგეობათა ყრილობა. ორ თვეზე მეტი არის, რაც გურიაში მოხდა წვრილი ერთეულების ხმოსანთა არჩევნები. დღეს უკვე ყველა თემებში გამგეობები შედგარია და მუშაობა სწარმოებს. თემების მუშაობას ძალიან ართულებს ის გარემოება, რომ თვითონ გამგეობის წევრებმა არ იცოდენ თუ რა შეადგენდა მათ კომპეტენციას და რა გეგმა უნდა დადებულიყო საფუძვლად მათი მოქმედებისა. რომ ყველა უმთავრეს კითხვებში გარკვეულიყვნენ და გამოენახათ ერთი სახომი, ერთი გეგმა მომავალი მუშაობისა ამ მიზნებისათვის გურიის სამაზრო ეროობის გამგეობამ მოიწვია 7 სექტემბერს ქ. ოზურგეთში მაზრის თემების გამგეობათა და საბჭოთა თავმჯდომარეების ყრილობა. ყრილობაზე გამოცხადდა ყველა თემების წარმომადგენლები. ყრილობა გახსნა სამაზრო ერობის თავმჯდომარემ სიო ჰანტურიშვილმა, რომელიც მოკლე სიტყვით მიესალმა ყრილობას, შეეხო საქართველოს პოლიტიკური წესწყობილების ფორმის და შინაარსის ერთმანეთთან შეთანხმებას, აღნიშნა საზოგადოებებში თვითმართველობითი ორგანიზაციების მნიშვნელობა სახელმწიფოს განმტკიცება გამაგრების საქმეში და უსურვა ყრილობის წევრებს ნაყოფიერი მუშაობა და იმ იმედების გამართლება, რომლებსაც მათზე ამყარებენ ამომრჩევლები.

შემდეგ, თუ როგორ მოეწყოს ადგილობრივად ესა თუ ის დარგი, მოხსენებებს აკეთებენ სამაზრო ერობის თავმჯდომარე, გამგეობის წევრები. მოხსენებების შემდეგ ყრილობის წევრებიდან იყო მრავალი შეკითხვები გამგეობისადმი. გამგეობა ყველა კითხვებს პასუხს აძლევდა.

ყრილობის წევრებმა ნათლად დახატეს დღევანდელი სოფლის მდგომარეობა და თუ რა ძნელ პირობებში უხდებათ მათ მუშაობა. უმთავრეს სიძნელეს ისინი ხედავენ გადასახადების განაწილება-აკრეფაში. საერთოდ ყრილობამ რამდენადაც შეიძლებოდა გაარკვია ყველა კითხვები, რომლებითაც დაინტერესებულია დღეს ჩვენი ნორჩი თემები.

მონაწილე.

გორის მაზრა. წელს მოსავალი დიდ იმედებს იძლეოდა, მაგრამ სწორეთ მაშინ, როცა პური თავ თავს ივსებდა, სწრაფმა სიცივემ და შემდეგ სიცხემ ზოგან სულ მოსპო, ზოგან სანახევროთ დაიფშუტა და ზოგან სოკო გაუჩნდა, სიმინდებსაც დასაწყისში კარგი პირი უჩნდა, მაგრამ მერე ისიც წახდა, მხოლოდ ქერი გადაურჩა სიცხესაც და სიცივესაც, ვინაიდან მოასწრო უკვე დამარცვლება და გორის მაზრაში ქერის უხვი მოსავალიცაა. რაც შეეხება ხილის ბაღებს და ვენახებს, წელს სულ წახდა, არა თუ წელს, არამედ წრევანდელი დაზიანება მომავალ წელშიაც იქონიებს გავლენას.

გორის მაზრაში გადაწყვეტილია მოეწყოს 20 წვრილი საეროვნო ერთეული. უკვე მოწყობილია ყველგან გარდა მთიულეთისა, 17 სათემო ეროობა, რომელნიც კარგა ხანია უკვე შეუდგნენ მოქმედებას, მხოლოდ, სამწუხაროთ, რაკი არც გამოცდილება და არც მოქმედების სახელმძღვანელო არ აქვთ, უმეტესობამ არ იცის რა და როგორ აკეთოს და უმეტეს შემთხვევაში მოსამართლის როლში გამოდიან. საჭიროა მიექცეს ყურადღება ამ მოვლენას და გამომუშავებულ უნდა იქნას მათთვის სახელმძღვანელო ინსტრუქცია და ინსტრუქტორებიც საჭიროა.

X.

ქ. სამტრედია. 1 სექტემბერს შედგა ჩვეულებრივი კრება ქალაქის საბჭოსი. თავმჯდომარეობს ილია კობალეიშვილი. პირველ კითხვათ საბჭომ გაარჩია ქალაქის თავის მოადგილის მიერ წარმოდგენილი პროექტი 7—11 წლ. ბავშვთათვის უფასო სავალდებულო სწავლის შემოღების შესახებ. მომხსენებელმა აღნიშნა უფასო (მხოლოდ არა სავალდებულო) სწავლა შემოღებული იყო ქალაქში 2 წელი, ახლა კი ამ პროექტით ემატება სავალდებულო, რის შემდეგაც მშობლებს არ ექნება საშუალება დასტოვონ სკოლის გარეთ ბავშვები. ამ წინადადებას სიამოვნებით შეხვდა ყველა ფრაქციები და წარმოდგენილი პროექტი მიიღო საბჭომ.

მეორე საკითხი იყო საფუთო გადასახადის შემოღება რკ. გზ. სადგურიდან შემოტანილ და გატანილ საქონელზე. გამგეობისაგან წარმოდგენილი პროექტი მოისმინა სხდომამ და თანახმად გამოცემულ დეკრეტისა, მიიღო დადგენილება, რომლის ძალითაც უნდა დადებულ იქნას გადასახადი საქონელზე კატეგორიის მიხედვით. შემდეგ საბჭომ აირჩია ქუთაის-ხონი სამტრედიის რკ. გზის საამშენებლო საბჭოში რწმუნებულებათ: (ს. დ.) გ. დუნდუა, ს. ნინუა და ერ. არდიშვილი, (ნ. დ.) რ. ნანეიშვილი, (ს. ფ.) გ. სიხარულიძე.

ლ. ლევანიძე.

ხონი. სემინარიაში მისაღები ეგზამენები დასრულდა, სულ მთხოვნელი იყო 80 მეტი, მიიღეს 45 კაცი, დანარჩენებს უარი უადგილობის გამო. კარგი კი იქნებოდა, რომ სამინისტროს, რომელიც ასე სახელდახელოდ ამზადებს ზაფხულში მასწავლებლებს, მეტი ყურადღება მიექცია ამ სასწავლებლისთვის და პარალელური კლასების გახსნით ბლომად მიეღოთ შეგირდები, რომ ამ გზით რაც შეიძლება მეტი კარგად მომზადებული მასწავლებელი გვყოლოდა მომავალში მაინც. პირველად ვითომ მართლაც ადგა ამ გზას სამინისტრო და პარალელური კლასების გახსნა უნდოდა, მაგრამ სრულიად მოულოდნელად უკან დაიხია.

ხონის ახლო მდებარე წვრილი საერობო ერთეულები: ნახახულევის, კუხის, ლანჩის და სხვა, უკვე შეუდგნენ საყოველთაო განათლების ცხოვრებაში გატარებას, საქმეს აბრკოლებს უსახსრობა და მასწავლებელთა ნაკლულევანება, თუმცა ნახახულევი ამ მხრივ ერთობ მდიდარი დარჩა და ზოგიერთ თხოვნები ვეღარც კი დააკმაყოფილა.

ცნობები

ხარკოვიდან ჩამოსულმა ზოგიერთმა ქართველებმა მეტად გულ შემზარავი ამბავი ჩამოგვიტანეს: ალექსანდრე ნიკოლოზის ძე მესხიევი და ძმა მისი ვანო მესხიევი ვიღაც ბოროტ მოქმედებმა ვერაგულათ ამოხოცეს თავიანთ ბინაზედ. თავზარდაცემული ამ მეტათ სამწუხარო ამბით მამა ნიკო მესხიევი, დაობლებული ოჯახობა, სამი წვრილი ბავშვები ვანოსი სთხოვენ ხარკოვში დარჩენილ ქართველებს დაწვრილებით მოაწოდონ ცნობა ამ ამბის შესახებ. სოფელი წინანდალი (თელავის მაზრა) ნიკო მესხიევს.

წერ. რედაქციის მიმართ

„სახალხო საქ.“ № 624-ში სწერს გ. მიუდგომელი, თითქოს მე შეურაცხმყო ოლქის უფროსმა მგელაძემ. თუ რამე უთანხმოება იყო ჩვენს შორის, ეს იყო მხოლოდ გაუგებრობა და ამაში სრულიად არ ვამტყუნებ ოლქის უფროს მგელაძეს, რადგან მას ჩააგონეს ჩემმა მოწინააღმდეგეებმა, რომლებსაც უნდოდათ ჩემსა და მგელაძეს შორის არ ყოფილიყო კარგი განწყობილება, რომ მით ესარგებლებიათ და ჩაეგდოთ ხელთ თუ რამე კარგი ადგილი გამოჩნდებოდა, ისინი დარწმუნებული იყვნენ, რომ როდესაც მგელაძე გამიცნობდა მე და ჩემს მუშაობას, ჩვენს შორის ჩამოვარდებოდა კარგი განწყობილება; ეს უკვე აღსრულდა. მგელაძემ გამიცნო და ჩვენ შორის დამყარდა კარგი განწყობილება. თუ ვისმესთან ჩემ ამხანაგებთან მგელაძეს შეემთხვა უსიამოვნება, ეს იყო ზოგიერთ ამხანაგების მტრიანობის გამო და ოლქის უფროსს მგელაძეს ამაში ნუ ვამტყუნებთ.

ბ. მიუდგომელს [illegible] უფროსი [illegible] და კარგათაც გვყოფნა. [illegible] მგელაძემ გაიგო, რომ ის შეჰყავდათ შეცდომაში და ის პირნი, რომლებსაც სურდათ სხვისი პიროვნების [illegible], მგელაძემ კარგათ გაიცნო, მათ [illegible] და სწორეთ ისინი მგელაძეს ეწინააღმდეგებიან.

ვთხოვ ბ. მიუდგომელს მტრიანობას თავი დაანებოს და ვიმუშაოთ ძმურათ ჩვენი ძვირფასი სამშობლოს სასარგებლოთ. მე აპეკუნობას არავის ვსთხოვ, შემიძლია თამამად ყველას მე თვითონ ჯეროვანი პასუხი გავსცე.

ალ. შანიძე.

განცხადებანი

გერმანიის ტყვეობიდან დაბრუნებულთა საყურადღებოთ.

1914 წელს ვარშავის ახლოს ნოვო გიორგიევსკის ციხის აღების დროს ტყვეთ იქნა წაყვანილი ექიმი მელიტონ ზაქარიას ძე ტყემალაძე. მისგან უკანასკნელი წერილი მივიღეთ ამა წლის 1 აპრილის თარიღით, რომელშიდაც გვწერდა რომ პირველ პარტიას ტყვეობისას გამოვყვებიო. მაგრამ ჯერ არსადა ჩანს. თუ ვინმემ იცის რამე მის შესახებ, უმორჩილესათ ვსთხოვ შეატყობინოს შემდეგი მისამართით: თფილისი, ფრეილინის ქუჩა, № 15. აკაკი ტყემალაძეს.

სად. ლანჩხუთის მოსამსახურემ სოლ. ჯიბუტმა დაკარგა რკინის გზის მოცემული სასურსათო წიგნაკი. წიგნაკს ვაცხადებ გაუქმებულათ.

ექიმი ბესარიონ პაპოვი მიიღებს განსაკუთრებით ყელის, ყურის და ცხვირის ავადმყოფებს ყოველ დღე 11—12 საათ. დილით, 5—7 საათ. საღ. მიხეილის პრ. 117, ტელ. 13—27.

კბილის ექიმი ო. ხ. ცხოვრებაძე დაბრუნდა და განაახლა ავადმყოფების მიღება დილით 9—2 საღამოს 5—6. კალოუბნის ქუჩა № 8. ტელეფონი 13—35. (10—9)

ექიმი დ. ა. [illegible] იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ საღამოს 6—7 საათამდე [illegible] ქუჩა № 87. [illegible]

ექიმი [illegible] იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებებით ავადმყოფებს დილით 8—9 ს. და საღამოთი 4—7 ს-დის. ბინა: მიხეილის პროსპ. № 64. ტელეფონი 14—60.

დოქტორი [illegible] ყოფილი ასისტენტი [illegible] მთავარი ჰოსპიტალისა და ჟენევის უნივერსიტეტის კლინიკისა. თვალის ავათმყოფობანი. ამორჩევა სათვალეებისა. მიღება 8—12 საათამდე და 4—7 საათამდე, ნიკოლოზის ქუჩა, № 32.

ექიმი ა. ი. [illegible] იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულ. ავადმყოფთ საღ. 5—7 საათ. გარდა კვირისა. მიხეილის პრ. № 55. ფოსტის პირდაპირ. ტელ. 10-46.

ექიმი ა. მ. მუხაძე. დაბრუნდა და განაახლა ქირურგიულ ავადმყოფების მიღება ახალ ბინაზე—მიხეილის საავადმყოფოს გვერდით. ავადმყოფებს მიიღებს საღამოთი 5—6 საათ. კვირა და უქმე დღეების გარდა. ტელეფონი № 5—77.

ექიმი [illegible] სპეციალურად სიფილისი და მისი შედეგები (შეშხაპუნება „606“ და „914“) ვენერიული (ტრიპერი) და საშარდე ორგანოების სნეულებანი. ავადმყოფები მიიღება ყოველ დღე დილის 8—11 და საღამოს 5—8 საათამდე. კვირაობით მხოლოდ დილით. მისამართი: [illegible] ქუჩა № 33.

ექიმი ქალი [illegible] მედიცინის დოქტორი ჟენევის უნივერსიტეტისა [illegible] იღებს ყოველ დღე შინაგან ქალის და ვენერიულ ავადმყოფთ და იძლევა საბჭოს. [illegible] სიფილისის წამლობა (606—914) დილით 10—12 ს. და საღამოს 5-6 ს. [illegible] ნოვის პრ. № 119, ტელეფონი № 9—26.

ექიმი იოსებ რაჟდენის ძე ცინცაძე იღებს ვენერიულ სნეულ. ავადმყოფთ საღამოს 5—7 საათ. ყოველდღე. [illegible] ხანოვის პრ. № 121, ბინა 4, ტელეფონი 11—06.

ექიმი [illegible] ავადმყოფებს მიიღებს ყოველ დღე საღ. 5—7 [illegible] № 41, ტელ. 12—75.

ექიმი [illegible] მედიცინის დოქტორი [illegible] უნივერსიტეტისა იღებს შინაგან, ბავშვთა და ქალთა სნეულებით [illegible] დილ. 10—11 საათ. [illegible] დღეებს დილის 12—2 ს. ნიკოლოზის ქუჩა № 7 [illegible] გვერდით. ტელეფონი 14—13.

მედიცინის დოქტორი [illegible] უნივერსიტეტისა [illegible] შინაგანი ავადმყოფობა, [illegible] გულისა იღებს ახალ რენტგენის [illegible] წამლობის კაბინეტში; [illegible] და წამლობა X სხივებით, დიდი სინათლით და [illegible] შინაგანი ავადმყოფობისათვის, ღარიბებს უფასოთ ყოველ დღე დილის 8—12 საათამდე და საღამოს 6—9 ს. ბებუთოვის ქ. № 28, ტელეფონი 7—92

ბორჯომში

პროფ. დოქტ. მედიც. [illegible] იღებს ნერვების და შინაგანი ავადმყოფობით სნეულებს. მისამართი: სასტუმრო „მინერალური წყლები“ (Минеральныя воды).

ექიმი [illegible] სიფილისის და ვენერიულ სნეულებანი. შეშხაპუნება „606“ და „914“ მიიღება დილით 9—11, საღამოთი [illegible] ს. მიხეილის პრ. [illegible] სასტუმრო „[illegible]“ პირდაპირ № 113 ტელ. 14—[illegible]

ექიმი [illegible] იღებს სპეციალურად [illegible] (ცემის და მისი შედეგებით დასნეულებულთ) სისხლის [illegible] ფილტვისა, [illegible] სნეულებით ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოთი 4—6 საათამდე. [illegible] მისამართი: [illegible] № 11 [illegible]

ექიმი [illegible] ღებულობს შინაგან, ყურის, ყელის და ცხვირის სნეულებით ავადმყოფებს დილის 12—2 საათ. საღამოს [illegible] საათ. მისამართი: [illegible] ქუჩა № 7, ალექსანდრეს ბაღის პირდაპირ, ტელეფონი 16—65

ახალი კერძო ქართული გიმნაზია

წელს იხსნება ორი მოსამზადებელი და პირველი, მეორე და მესამე კლასები. ყველა ცნობების და თხოვნის მიღება შეიძლება ბებუთოვის ქუჩაზე № 56, ზემო სართული. (5—1)

ქართულ სამუსიკო საზოგადოებ. ს გამგეობა

ამით აცხადებს, რომ თხოვნების მიღება საზოგადოების სამუსიკო სასწავლებელში სწარმოებს გამგეობის კანცელარიაში (სლეპცოვის ქუჩა, სახლი № 4) ყოველ დღე საღამოობით 5—7 საათამდე. მისაღებ გამოცდა დანიშნულია 20 ენკენისთვიდან დილით 10—1 საათ; საღამოს 5—7 საათ. სწავლა დაიწყება 20 ენკენისთვეს. (2—1)

წიგნის მაღაზია „განათლებაში“ ოლღას ქ. № 6. და ჩოხატაურში იყიდება რვეულები და სახელმძღვანელოები. (6—4)